

**JAARVERSLAG
2002
VOOR DE
WETGEVENDE KAMERS**

1 september 2001!

Dit is de datum waarop het *Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle* operationeel is geworden. Toegegeven, de start verliep moeizaam en werd meermaals uitgesteld. Maar op die eerste septemberdag van het jaar tweeduizend-en-één was het dan eindelijk zover: op die dag trad de regelgeving in werking waarbij het Agentschap bevoegd werd om zijn wettelijke opdrachten uit te voeren.

Het Agentschap ziet toe op het veilig verloop van wat gemakshalve omschreven kan worden als '*de nucleaire activiteiten*'. Spontaan denkt iedereen hierbij aan de werking van de kerncentrales voor elektriciteitsproductie en de perifere industriële activiteiten die daarmee samenhangen. Maar de eigenlijke opdracht van het Agentschap is heel wat ruimer. Ze omvat alle activiteiten waar wordt omgesprongen met radioactieve stoffen of met toestellen die ioniserende straling kunnen uitzenden, ongeacht de beroepssector waar deze technieken worden toegepast. Buiten de energiesector, gaat het hier vooral om de sectoren van de gezondheidszorg en van het wetenschappelijk onderzoek.

De hoofdopdracht van het Agentschap bestaat erin om de veiligheid en de gezondheid van de bevolking, de professionele werkers en patiënten te beschermen tegen mogelijke stralingsrisico's. Deze taken zijn gebundeld in het *Algemeen Reglement op de Bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de Ioniserende Stralingen (ARBIS-2001)*. Het Agentschap houdt toezicht op de aanwezigheid van radioactieve stoffen in het leefmilieu. Daartoe baat het een omvangrijk meetnet uit dat eventuele verdachte stijgingen automatisch kan signaleren. Het Agentschap is betrokken bij het opstellen en uittesten van de noodplannen voor ongevallen in nucleaire installaties. Tenslotte is het Agentschap ook bevoegd voor de fysieke beschermingsmaatregelen die de ontvreemding van kernmaterialen moeten beletten en die de kerninstallaties tegen kwaadwillig opzet moeten beveiligen.

Een equipe van een honderdtal personen staat vandaag klaar om deze uitdagingen aan te gaan.

In dit eerste jaarverslag wordt de werking van het Agentschap toegelicht over de periode van 1 september 2001 tot 31 december 2002. Nochtans zal, daar waar nodig, ook aandacht worden besteed aan de historiek die deze periode vooraf ging en aan de actualiteit van vandaag. Dit verslag werd opgemaakt ten behoeve van de Wetgevende Kamers in uitvoering van artikel 26 van de wet van 15 april 1994 op het Agentschap. Het ligt in onze bedoeling om deze verslaggeving in de komende jaren op een meer systematische wijze uit te bouwen.

Jean-Paul Samain
Directeur-generaal

Tom Vanden Borre
Voorzitter

**welk, wat, wie, hoe?
en waar het antwoord zich bevindt.**

	pagina
Welke waarden het Agentschap nastreeft	6
Wat aan de operationalisering vooraf ging	9
Wat de operationalisering op gang bracht	13
Welk statuut het Agentschap heeft	16
Hoe het Agentschap wordt bestuurd	16
Hoe het Agentschap wordt gefinancierd	19
Hoe het Agentschap is georganiseerd	21
Welke markante feiten zich voordeden in 2002	22
Wat het Agentschap in 2002 presteerde	
• als vergunningsverlenende overheid	23
• als controlerende overheid	30
• als informerende overheid	38
Welke internationale contacten het Agentschap onderhoudt	39
Wie in het Agentschap het werk verzet	43
Wat de financiële resultaten van het Agentschap zijn	44

Welke waarden het Agentschap nastreeft.

Ten dienste van de samenleving

Het Agentschap wil, in een geest van dienstverlening aan de bevolking, zijn steentje bijdragen tot een gezond leefmilieu en een veilige wereld. Als openbare instelling is het Agentschap verantwoording verschuldigd over de uitvoering van zijn openbare opdracht en over de besteding van de haar ter beschikking gestelde middelen.

Absolute voorrang aan de bescherming van de bevolking

Zoals gewenst door de wetgever en overeenkomstig de verwachtingen van de samenleving zal het Agentschap voorrang verlenen aan de bescherming van de volksgezondheid, aan veiligheid en beveiliging, en aan de ontwikkeling van doelmatige instrumenten inzake stralingsbescherming. Het moet gevoelig zijn voor politieke, economische of financiële aspecten, maar in de standpunten die het Agentschap zal innemen zullen overwegingen inzake volksgezondheid, beveiliging, veiligheid en bescherming van het leefmilieu altijd de voorrang krijgen en duidelijk merkbaar zijn.

Aanpak van "burger van de wereld"

Alhoewel de voornaamste opdracht van het Agentschap zich toespitst op de bescherming van de Belgische bevolking, zal het zich eveneens actief bezighouden, met het leefmilieu en de gezondheid van andere bevolkingsgroepen (b.v. in het kader van het uitvoerbeleid) en van de komende generaties (afvalproblemen) in het vooruitzicht van een duurzame ontwikkeling. In dezelfde geest en in de context van de globalisering zal het Agentschap er tevens over waken te streven naar een internationale harmonisatie.

Onafhankelijkheid

Zich bewust zijnde van zijn verantwoordelijkheid tegenover de samenleving, van de op het spel staande belangen en van de potentiële druk, en in de geest gewild door de wetgever, zal het Agentschap zorgvuldig alle situaties vermijden die zijn onafhankelijkheid of die van zijn personeelsleden kunnen aantasten in de uitvoering van zijn of hun opdrachten inzake stralingsbescherming, veiligheid of beveiliging. Het naleven van deze onafhankelijkheid alsook de wettelijke verplichting om neutrale en objectieve informatie te verstrekken, vormen echter een uitdaging op zich. Het Agentschap beseft dat het deze principes alleen kan verwezenlijken via de praktijk van vallen en opstaan en door zichzelf voortdurend in vraag te stellen.

Doelmatig en doeltreffend

Het Agentschap zal zich zodanig organiseren dat zijn werking en zijn verwezenlijkingen getoetst kunnen worden aan de doelstellingen van voortdurende kwaliteitsverbetering.

Nauwkeurigheid en wetenschappelijke competentie

Het Agentschap zal de voorwaarden creëren die gunstig zijn voor het behoud en de bestendige ontwikkeling van de competentie van zijn personeelsleden en zal een klimaat van accuraatheid en uitmuntend werken bevorderen.

Transparantie

Zonder te ontkennen dat sommige situaties een zekere terughoudendheid vereisen en met respect voor het wettelijke kader, geeft het Agentschap duidelijk de voorkeur aan de verspreiding van neutrale en objectieve informatie. Transparantie vormt de voorwaarde voor de maatschappelijke geloofwaardigheid van het Agentschap.

Overleg

De "gemeenschap der regelgevers" inzake stralingsbescherming en veiligheid is er zich meer en meer van bewust dat het noodzakelijk is om de "belanghebbende partijen" (of deelnemende actoren) terdege te betrekken. Het Agentschap geeft daarom de voorkeur aan een politiek van overleg met de vertegenwoordigers van alle betrokken groepen.

Bevordering van de individuele en collectieve ethische reflexie

Het Agentschap zal discussiefora inrichten om de ethische problemen die voortspruiten uit de uitvoering van zijn opdracht bespreekbaar te maken. Uit de resultaten van deze ontmoetingen zal lering worden getrokken voor de toekomst, meer bepaald met betrekking tot de houding die moet worden aangenomen in bepaalde situaties en bij voorhanden zijnde problemen, en de oplossingen die een uitweg kunnen bieden. Het Agentschap zal voorwaarden creëren die de uitwerking bevorderen van een aangepaste ethische code, gesteund op een ruim overleg met het personeel.

Mission statement

Het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle
zal, als bevoegde onafhankelijke overheid,

zorgen

voor het naleven en het verbeteren van de regelgeving betreffende de bescherming van de bevolking, de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen.

Daarvoor zal het Agentschap:

- een equipe van bevoegde deskundigen uitbouwen en in stand houden, de beschikbare middelen efficiënt aanwenden met het oog op het doeltreffend realiseren van zijn doelstellingen
- een controle uitvoeren, vanaf de initiële exploitatievoorwaarden tot de ontmanteling, met inbegrip van de regelmatige inspecties, op alle menselijke activiteiten, die kunnen leiden tot een stijging van de blootstelling van de bevolking en de werknemers aan de ioniserende stralingen
- een doeltreffend radiologisch toezicht op het grondgebied uitoefenen
- zijn competentie ter beschikking stellen voor noodgevallen
- het onderzoek en de ontwikkeling aansporen en coördineren, het reglementaire gebied inbegrepen
- de wetgever de reglementaire wijzigingen voorstellen die het noodzakelijk acht gezien de wetenschappelijke en sociaal-economische evolutie

Last but not least, zal het werken in een geest van overleg en dialoog met alle betrokkenen en er ten allen tijde naar streven om een neutrale, objectieve en evenwichtige informatie te verstrekken.

Wat aan de operationalisering vooraf ging.

De genese van de wet op het Agentschap

De ontstaansgeschiedenis van het Agentschap voert ons een heel eind terug in de tijd.

Op 16 juli 1976 besliste de regering een eerste maal tot de oprichting van een onafhankelijk controleorgaan voor nucleaire activiteiten, in de volgende bewoordingen:

"Een eerste prioriteit zal gegeven worden aan de oprichting van een onafhankelijk controle orgaan waarbij zullen betrokken worden de departementen van Landsverdediging, Volksgezondheid, Tewerkstelling en Arbeid, Binnenlandse Zaken, Economische Zaken en Leefmilieu. De kosten van dit orgaan zullen ten laste zijn van de nucleaire kilowattuur."

Het ongeval dat op 28 maart 1979 plaats vond in de kerncentrale van Three Mile Island te Harrisburg (V.S.A.), waarbij de kern van de reactor gedeeltelijk smolt en de reactor intern totaal werd vernield, gaf ook in ons land aanleiding tot een publiek debat over de veiligheid van de kerncentrales en de controle daarop door de autoriteiten. De Ministerraad keurde op 20 juli 1979 het verslag goed van een interministeriële werkgroep die ze eerder had opgericht om de verschillende aspecten te onderzoeken van *'de controle en de veiligheid in en rond de elektrische centrales'*, waaronder de kerncentrales. Uit dit verslag citeren we volgende passage:

"Het toezicht dat door de autoriteiten wordt uitgeoefend op nucleaire activiteiten is niet altijd doeltreffend onder meer wegens:

- *een gebrek aan bevoegd personeel,*
- *een gebrek aan coördinatie tussen de verschillende betrokken ministeriële departementen."*

Om aan deze situatie te verhelpen werd een coördinatiestructuur in het leven geroepen, *Nationale Organisatie voor de Controle van de Nucleaire Activiteiten*, in de plaats van het onafhankelijke controleorgaan waartoe de regering in 1976 had beslist. Sleutelementen in de nieuw voorgestelde organisatiestructuur waren:

- de oprichting van de *Centrale Dienst voor de Technische Veiligheid van de Kerninstallaties* (DTVKI) bij het toenmalige Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid;
- de oprichting van de *Centrale Dienst voor de Bescherming tegen Ioniserende Stralingen* (DBIS) bij het toenmalige Ministerie van Volksgezondheid en het Gezin;
- de oprichting van een *Interministeriële Commissie voor de Nucleaire Veiligheid en de Veiligheid van de Staat op Kerngebied* die coördinerend zou optreden tussen de verschillende ministeriële departementen.

Het plan voor de oprichting van een onafhankelijk overheidsorgaan werd voor tien jaar opgeborgen, tot de parlementaire commissies opgericht in Kamer en Senaat, naar aanleiding van de zaak SCK-Transnuklear en naar aanleiding van de kernramp van

Tsjernobyl in maart 1986, de idee opnieuw van onder het stof haalden. De aanbevelingen van de zogenaamde Tsjernobyl-commissie van de Senaat zijn terug te vinden in het *'Verslag namens de Commissie van informatie en onderzoek inzake nucleaire veiligheid'* (Gedrukte Stukken van de Senaat nr. 113-3, bijzondere zitting 1988). Blikvanger van de voorgestelde herstructurering was de oprichting van een instelling van openbaar nut, genaamd *"Bureau voor de veiligheid inzake kernenergie"*.

Op 8 december 1988 keurde de voltallige Senaat de aanbevelingen van de Commissie goed. Een dag later besloot ook de regering tot de oprichting van de voorgestelde overheidsinstelling. Het heeft vervolgens meer dan 5 jaar in beslag genomen om de wet te concipiëren en om ze door het Parlement te laten aannemen. De wet tot oprichting van het *Agentschap voor Nucleaire Controle* - eerst *Nationaal Agentschap* genoemd en daarna omgedoopt in *Federaal Agentschap* - werd op 15 april 1994 ondertekend door de Koning en verscheen op 29 juli 1994 in het Belgisch Staatsblad. De wet is stapsgewijze tussen september 1996 en september 2001 in werking getreden, via verschillende koninklijke besluiten waarbij telkens een bijkomende reeks wetsartikelen in werking werd gesteld.

De ontplooiing van het Agentschap

De geleidelijke ontplooiing van het Agentschap - m.a.w. het in gereedheid brengen van de instelling opdat het zijn materiële bevoegdheden zou kunnen uitoefenen - hield een dubbele management-uitdaging in. Enerzijds moest de structurele en organisatorische omkadering worden gerealiseerd: de installatie van de raad van bestuur, de selectie en aanstelling van de directeur-generaal en van zijn naaste medewerkers, de vaststelling van het organogram, de overdracht van het personeel van de bestaande administratieve diensten en zijn integratie in de nieuwe structuur, het aantrekken van ontbrekende competenties, de zoektocht naar een geschikte huisvesting en het realiseren van de inrichting, het ter beschikking stellen van de financiële middelen, enz. Anderzijds moest het regelgevend kader volledig worden aangepast aan de nieuwe concepten voorzien in de wet van 15 april 1994 en moesten de tussenkomsten van het Agentschap hierin nader worden gespecificeerd. Een bijkomende complicatie was dat gelijktijdig met deze aanpassing ook nog verschillende Europese richtlijnen moesten worden omgezet in Belgische regelgeving.

Tenslotte moesten de bevoegde diensten hun activiteiten blijven verder zetten tijdens de ontplooiing van het Agentschap, om de continuïteit van de nucleaire activiteiten te garanderen. Daartoe moest de bestaande regelgeving verder van kracht blijven en zelfs geactualiseerd worden (wet van 29 maart 1958 en ARBIS-1963). De operationalisering van het Agentschap vormde dan ook een belangrijke extra werklast voor de bestaande personeelsequipes, die volstrekt onderbemand waren. Beide uitdagingen werden gelijktijdig en parallel aangepakt. Uiteindelijk zal de administratieve ontplooiing van het Agentschap pas in september 2001 voldoende ver zijn gevorderd om het Agentschap zijn wettelijk voorziene kerntaken te kunnen toevertrouwen.

Het koninklijk besluit van 17 september 1996 stelde een eerste reeks wetsartikelen in werking, die nodig waren om de raad van bestuur te kunnen installeren, zodat deze de nodige initiatieven kon nemen in het kader van de ontplooiing van het Agentschap. De

eerste raadsleden werden aangesteld bij KB van 14 januari 1997 en de eerste vergadering van de raad vond plaats op 29 mei 1997. Nadat de raad van bestuur de selectieprocedure voor de directeur-generaal had afgerond, werd bij koninklijk besluit van 13 maart 1998 een tweede reeks wetsartikelen in werking gesteld, om tot aanwerving van de eerste personeelsleden te kunnen overgaan. De directeur-generaal werd vervolgens aangesteld, middels het in ministerraad overlegd koninklijk besluit van 17 november 1998 (BS 1 december 1998) voor de wettelijk voorziene termijn van 6 jaar. Vervolgens werd de aanwerving gestart van de drie departementshoofden.

De personeelsequipes van de DBIS en de DTVKI waren inmiddels onder een gemeenschappelijke leiding gebracht. Ze namen in maart 1999 hun intrek in gerenoveerde kantoren gelegen aan de Ravensteinstraat 36 te 1000 Brussel. De overdracht van het personeel is een voortdurende bekommernis geweest van de toezichthoudende overheid. De wet van 15 april 1994 werd tweemaal gewijzigd (via de programmawet van 12 december 1997 en de wet van 3 mei 1999) om onder meer de personeelsleden van andere administratieve diensten de gelegenheid te bieden een overstap naar het Agentschap te wagen en om de overdrachtsprocedure soepeler te laten verlopen. Aldus zijn verschillende personeelsleden van de vroegere ministeries van Justitie, Economische Zaken en Buitenlandse Zaken de ploeg komen versterken.

Om het Agentschap de nodige financiële middelen te bezorgen werd de instelling vanaf 1 januari 1998 aangesteld als begunstigde van de retributies die waren ingesteld op basis van het koninklijk besluit van 25 mei 1982. Opnieuw bleek eerst een wetswijziging noodzakelijk (wet van 3 mei 1999) alvorens deze operatie tot een goed einde kon worden gebracht via het koninklijk besluit van 28 mei 1999 (BS 6 december 1999).

De aanpassing van de regelgeving

Kort na de publicatie van de wet van 15 april 1994 werden de eerste initiatieven ondernomen om te komen tot een nieuw *Algemeen Reglement op de Bescherming tegen Ioniserende Stralingen*, dat uiteindelijk het ARBIS-1963 zou moeten vervangen en dat de nieuwe concepten ingevoerd door de wetgever verder zou operationaliseren. De eerste ontwerp tekst werd goedgekeurd door de ministerraad op 10 maart 1995 en aan de Europese Commissie bezorgd, die zijn commentaar uitbracht op 21 juni 1995. De ministerraad van 24 november 1995 keurde een aangepast ontwerp goed, dat vervolgens voor advies aan de Raad van State werd overgemaakt. Het advies werd uitgebracht op 1 augustus 1996. Door de opgelopen vertraging bleek het nodig om in afwachting van de totstandkoming van het nieuwe ARBIS het bestaande ARBIS-1963 nog eens aan te passen (middels het koninklijk besluit van 2 oktober 1997), teneinde enkele Europese richtlijnen tijdig om te zetten.

Midden 1999 leek niets nog de start van het Agentschap in de weg te staan, ware het niet dat het realiseren van de nieuwe relaties tussen het Agentschap en de erkende instellingen roet in het eten strooide. In haar scenario's tot geleidelijke ontplooiing van het Agentschap had de toezichthoudende overheid van meet af aan een overgangperiode voorzien, tijdens dewelke het toezicht op de nucleaire sector zou blijven verlopen volgens de procedures voorzien in het ARBIS-1963, dus via de bestaande erkende controle-instellingen en in opdracht van de exploitanten, in

afwachting van de operationalisering van de nieuwe concepten terzake voorzien in de wet van 1994. Deze overgangsperiode moest de bestuursinstanties van het FANC toelaten om een weloverwogen keuze te maken uit één van de scenario's die door de wetgever waren voorzien om het toezicht te organiseren, namelijk via een integratie van de controle-instellingen in het Agentschap of een uitbesteding van de opdrachten op basis van een overheidsopdracht.

Een overgangsregeling was in de wet van 15 april 1994 echter niet voorzien. Met het oog op de realisatie van een dergelijke regeling won het kabinet van de Minister van Binnenlandse Zaken een juridisch advies in bij een extern bureau. In dit advies werd nagegaan of een overgangsregeling realiseerbaar was middels het uitstellen van de inwerkingtreding van sommige bepalingen van de FANC-wet of van sommige bepalingen voorzien in het toenmalige ontwerp-ARBIS. Het advies kwam tot een ontkennend antwoord, dus zonder een wijziging van de FANC-wet te overwegen.

In het voorjaar van 1999, op een ogenblik dat de ontbinding van het parlement naderde in het vooruitzicht van de verkiezingen, besliste de toenmalige voogdijminister om de wetgever bij hoogdringendheid te vragen een overgangsregeling aan te nemen, die het latere art. 52bis van de de FANC-wet zou worden. Alhoewel de Kamer van Volksvertegenwoordigers de regeling op de valreep nog aanvaardde, kon de tekst toch niet als wet bekrachtigd worden, wegens de ontbinding van de Senaat. Het aannemen van de regeling onder de vorm van een wet vereiste alsnog een tussenkomst vanwege het nieuwe parlement. Daarop werd besloten om de operationalisering van het Agentschap opnieuw uit te stellen tot de voorziene overgangsregeling haar wettelijk statuut had bekomen. Uiteindelijk zal de overgangsregeling pas in de FANC-wet worden ingevoegd bij de wet van 10 februari 2000.

Inmiddels naderde het einde van de omzettingstermijn van de nieuwe Europese richtlijnen 1996/29/Euratom tot vaststelling van de basisnormen inzake stralingsbescherming en 1997/43/Euratom betreffende de medische blootstelling aan ioniserende straling, waarvan de einddatum in beide gevallen was vastgesteld op 13 mei 2000. De ontplooiing van het Agentschap op basis van een regelgeving waarin geen rekening werd gehouden met deze twee belangrijke richtlijnen, werd onmogelijk geacht, zodat de operationalisering opnieuw met meer dan een jaar diende uitgesteld. Het ontwerp-ARBIS werd nogmaals aan een grondige herwerking onderworpen om het in overeenstemming te brengen met de nieuwe Europese vereisten. De Raad van State gaf zijn advies over het nieuwe ontwerp op 22 juni 2001, waarna de ministerraad zijn finale goedkeuring gaf op 19 juli 2001. Het ARBIS verscheen op 30 augustus 2001 in het Belgisch Staatsblad en werd twee dagen later van kracht.

Het langverwachte startschot

Op 1 september 2001 is het Agentschap uiteindelijk operationeel geworden. Op deze datum bekwam het Agentschap zijn materiële bevoegdheden door de gelijktijdige inwerkingtreding van 4 koninklijke besluiten. Drie van deze besluiten waren genomen op datum van 20 juli 2001: een koninklijk besluit dat de inwerkingtreding regelde van de resterende wetsartikelen, het reeds vermelde koninklijk besluit houdende *Algemeen*

Reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen (ARBIS-2001) en een koninklijk besluit dat de bevoegdheden en de aanduiding regelde van de personeelsleden van het Agentschap belast met het toezicht op de naleving van de regelgeving. Een vierde koninklijk besluit, daterend van 24 augustus 2001, voerde een aangepast stelsel in van retributies ten bate van het Agentschap. Op 30 augustus 2001, twee dagen vóór de officiële start, legden de inspecteurs van het Agentschap plechtig de eed af in de handen van de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken, de heer Antoine Duquesne.

Sinds 1 september 2001 is er een einde gekomen aan de regeerperiode van de wet van 29 maart 1958 en het koninklijk besluit van 28 februari 1963, die samen gedurende bijna 40 jaar de nucleaire activiteiten in goede reglementaire banen hebben geleid. Meteen werden ook de *Dienst voor de Bescherming tegen Ioniserende Stralingen* (DBIS) en de *Dienst voor de Technische Veiligheid van de Kerninstallaties* (DTVKI) definitief op non-actief gezet.

Wat de operationalisering op gang bracht.

De opdrachten en bevoegdheden die het Agentschap op 1 september 2001 kreeg toebedeeld, overtreffen op belangrijke wijze deze, die tot dan toe waren toegekend aan de federale diensten DBIS en DTVKI.

Het Agentschap houdt toezicht op de naleving van de nieuwe, strengere stralingsnormen die sinds mei 2000 in de Europese Unie van kracht zijn en die van toepassing zijn op vele duizenden personen in de medische sector, in de nucleaire sector en in de sector van het wetenschappelijk onderzoek. De Europese regelgeving waarop het Agentschap toekijkt zijn vervat in enkele tientallen verschillende richtlijnen, verordeningen en aanbevelingen (zie kader). Nieuwe Europese richtlijnen zijn bestendig in voorbereiding.

Het Agentschap heeft de rol van bevoegde overheid overgenomen voor het verstrekken van de nucleaire vergunningen die voorheen door 10 verschillende provinciebesturen werden verleend. Sinds 1 september 2001 werden aldus 950 vergunningsaanvragen ontvangen. Wat betreft de vergunningen voor de installaties behorend tot de hoogste risicoklasse, waaronder de kerncentrales, blijft de Koning weliswaar de bevoegde overheid, maar is het Agentschap belast met het onderzoek ten gronde van het dossier en met de vaststelling van de vergunningsvoorwaarden. Wegens de invoering van een nieuwe lagere dosislimiet voor de bevolking zijn de lozingsnormen van alle belangrijke nucleaire inrichtingen momenteel opnieuw in herziening. In de sector van de ontmanteling van stilgelegde kerninstallaties en het beheer van radioactief afval zijn nieuwe vergunningsprocedures van kracht geworden die geoperationaliseerd worden. In de medische sector en in de sector van de natuurlijke stralingsbronnen doet zich eenzelfde fenomeen voor. Het gaat telkens om nieuwe of sterk vernieuwde opdrachten, waarvoor de nodige expertise intern moet worden ontwikkeld. Deze actie is lopende, maar vereist een zekere aanlooptijd om op kruissnelheid te komen.

Het Agentschap verleent, net zoals zijn federale voorgangers, de diverse vergunningen, erkenningen of goedkeuringen, voorzien in de internationale reglementering van toepassing op het transport van radioactieve stoffen over de weg, per spoor of schip, of doorheen de lucht.

Het Agentschap heeft een aantal bevoegdheden overgenomen van de Dienst Nucleaire Veiligheid van de FOD Justitie inzake de fysieke beveiliging van de kerninstallaties, transporten en materialen tegen het mogelijk misbruik ervan voor niet-vreedzame doeleinden. Het Agentschap begeleidt de internationale inspecteurs van Euratom en de IAEA tijdens hun bezoeken aan installaties op het nationale grondgebied. Met dat doel zijn sommige personeelsleden van het vroegere ministerie van Justitie werkzaam op het Agentschap. Op 21 december 2001 keurde de ministerraad een voorontwerp van wet goed dat de bevoegdheden van het Agentschap inzake de fysieke beveiliging nog verder uitbreidt. De wetsaanpassing heeft in het voorjaar van 2003 in het parlement zijn beslag gekregen en is de wet van 2 april 2003 geworden.

Naast de hoger vermelde opdrachten dient het Agentschap in de toekomst ook de rol over te nemen van de privaatrechtelijke controle-instellingen voor de controles in de nucleaire installaties en voor de oplevering van nieuwe installaties. Het Agentschap kan deze taken ofwel zelf uitvoeren ofwel opnieuw toevertrouwen aan door haar erkende controle-instellingen, mits respect van de regelgeving inzake de plaatsing van overheidsopdrachten. Voorlopig is evenwel de overgangsregeling ingesteld door art. 52bis van de wet van 15 april 1994 nog steeds van kracht wegens de verlenging van de termijn tot 1 september 2004 via het koninklijk besluit van 30 mei 2002.

Uit het voorgaande moge blijken dat het Agentschap zich de eerstvolgende jaren geplaatst ziet voor enorme uitdagingen. Het tot stand brengen van de nieuwe relaties tussen het FANC en de privaatrechtelijke controle-instellingen is een uiterst belangrijke aangelegenheid, die op een wel doordachte wijze moet worden gerealiseerd, aangezien hier de veiligheid in het geding is van belangrijke nucleaire installaties, zoals kerncentrales, waarbij geen enkel risico geoorloofd is.

Tenslotte moet *de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie* worden vermeld, zoals opgelegd door de *wet van 31 januari 2003*, aangezien het parlement van het Agentschap verlangt dat het de implicaties van deze uitstap voor de veiligheid aandachtig opvolgt. In één van de volgende jaarverslagen zal hierop nader worden ingegaan.

Om al deze opdrachten tot een goed einde te brengen heeft het Agentschap een strategisch plan opgesteld dat in het najaar van 2001 werd aangenomen door de raad van bestuur.

Een greep uit de Europese regelgeving waar het Agentschap geacht wordt op toe te zien.

- Verdrag van 25 maart 1957 tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom)
- Verordening (Euratom) nr. 3227 van 19 oktober 1976 houdende toepassing van de bepalingen inzake de veiligheidscontrole van Euratom
- Richtlijn 1996/29/Euratom van 13 mei 1996 tot vaststelling van de basisnormen voor de bescherming van de gezondheid der bevolking en der werkers tegen de aan ioniserende straling verbonden gevaren
- Richtlijn 1997/43/Euratom van 30 juni 1997 betreffende de bescherming van personen tegen de gevaren van ioniserende straling in verband met medische blootstelling
- Richtlijn 1990/641/Euratom van 4 december 1990 inzake de praktische bescherming van externe werkers die gevaar lopen aan ioniserende straling te worden blootgesteld tijdens hun werk in een gecontroleerde zone
- Richtlijn 1985/337/EEG van 27 juni 1985 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten
- Richtlijn 93/42/EEG van 14 juni 1993 betreffende medische hulpmiddelen
- Richtlijnen 1994/55/EG van 21 november 1994 en 1996/49/EG van 23 juli 1996 over het vervoer van gevaarlijke goederen respectievelijk over de weg en per spoor
- Richtlijn 1992/3/Euratom van 3 februari 1992 betreffende toezicht en controle op overbrenging van radioactieve afvalstoffen tussen Lidstaten en naar en vanuit de Gemeenschap
- Verordening (Euratom) nr. 1493 van 8 juni 1993 betreffende de overbrenging van radioactieve stoffen tussen Lidstaten van de EU
- Richtlijn 1989/618/Euratom van 27 november 1989 betreffende de informatie van de bevolking over de bij stralingsgevaar toepasselijke maatregelen ter bescherming van de gezondheid en over de alsdan te volgen gedragslijn
- Beschikking 1987/600/Euratom van 14 december 1987 inzake communautaire regelingen voor snelle uitwisseling van informatie in geval van stralingsgevaar
- Richtlijnen 1999/2/EG en 1999/3/EG van 22 februari 1999 betreffende de behandeling van voedsel en voedsel ingrediënten met ioniserende straling

welk statuut het Agentschap heeft.

Het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle is een openbare instelling opgericht middels de wet van 15 april 1994 (Belgisch Staatsblad van 29 juli 1994). Als instelling ingedeeld in de categorie C volgens de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op bepaalde instellingen van openbaar nut, beschikt het Agentschap over een ruime autonomie, via zijn een eigen raad van bestuur.

De instelling staat onder het toezicht van de Minister van Binnenlandse Zaken via een regeringscommissaris. Het koninklijk besluit van 7 augustus 1995 heeft het toezicht, dat eerder door de wet gezamenlijk was toegewezen aan de Ministers bevoegd voor de Volksgezondheid en het Leefmilieu enerzijds en voor Arbeid en Tewerkstelling anderzijds, overgeheveld naar de Minister van Binnenlandse Zaken.

hoe het Agentschap wordt bestuurd.

Het Agentschap wordt bestuurd door een 14 koppige raad, waaronder de voorzitter. De leden worden aangesteld bij koninklijk besluit voor een termijn van 6 jaar. Hun benoeming vindt plaats in twee afzonderlijke groepen, met een verschillende aanvangsdatum van het mandaat, normaliter met een tijdsverschil van 3 jaar. Uitzonderlijk werd daarom de helft van de leden van de eerst aangestelde raad, slechts aangesteld voor 3 jaar. Het KB van 4 juni 1999 (BS 18 juni 1999) heeft bijkomende regels vastgesteld voor de uitoefening van het mandaat van een lid van de raad van bestuur en de voorzitter. De voorzitter en de directeur-generaal behoren tot een andere taalrol.

De allereerste raad

De eerste 14 bestuurders werden aangesteld middels het koninklijk besluit van 14 januari 1997 (BS van 4 maart 1997). De installatievergadering van de raad vond plaats op 29 mei 1997, voorafgegaan door een ontmoeting met de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken, de heer Johan Vande Lanotte.

Het benoemingsbesluit voorzag in de aanstelling van een voorzitter ad interim, in afwachting van de aanstelling van de directeur-generaal. De raad werd tot eind 1998 ad interim voorgezeten door het oudste lid, de heer Jacques Bougard. De heer Pierre Reynders werd in de functie van voorzitter benoemd bij het KB van 17 november 1998, gelijktijdig met de aanstelling van de directeur-generaal.

Samenstelling van de raad

De samenstelling van de raad van bestuur heeft 3 opeenvolgende episodes gekend, als gevolg van het verschijnen van nieuwe benoemingsbesluiten in juli 2002 en april 2003.

**samenstelling van de raad van bestuur
in de periode tussen 29 mei 1997 en 30 juli 2002**

Leden waarvan het mandaat liep tot 4 maart 2000 (3 jaar)	Leden waarvan het mandaat liep tot 4 maart 2003 (6 jaar)
de heer Bougard Jacques mevrouw Claus Christine de heer De Sadeleer Philippe de heer Pendeville Bernard de heer Smitz Joseph-Simon de heer Vandenplas Robert de heer Van Loon Ronald	de heer Baeyens Willy de heer De Buyst Didier de heer Heselmans Marc de heer Jurisse Michel dhr. Reynders Pierre, voorzitter (*) mevrouw Sancy Mary de heer Vanderspeeten Alphonse

(*) KB van 17 november 1998 (BS van 1 december 1998)

**samenstelling van de raad van bestuur
in de periode tussen 30 juli 2002 en 10 april 2003**

Leden waarvan het mandaat loopt tot 9 augustus 2008 (*)	Leden waarvan het mandaat liep tot 4 maart 2003
de heer Bracquené Hans de heer De Sadeleer Philippe de heer Michel Quentin de heer Pendeville Bernard de heer Sapir Marc de heer Van Loon Ronald de heer Weyns Willy	de heer Baeyens Willy de heer De Buyst Didier de heer Heselmans Marc de heer Jurisse Michel dhr. Reynders Pierre (voorzitter) mevrouw Sancy Mary de heer Vanderspeeten Alphonse

(*) KB van 7 juli 2002 (BS van 30 juli 2002)

**samenstelling van de raad van bestuur
sinds 10 april 2003**

Leden waarvan het mandaat loopt tot 9 augustus 2008	Leden waarvan het mandaat loopt tot 10 april 2009 (*)
de heer Bracquené Hans de heer De Sadeleer Philippe de heer Michel Quentin de heer Pendeville Bernard de heer Sapir Marc de heer Van Loon Ronald de heer Weyns Willy	de heer Baeyens Willy de heer Deflys Willy mevrouw De Neve Klara de heer Heselmans Marc de heer Jurisse Michel dhr. Vanden Borre Tom (voorzitter) de heer Vanderspeeten Alphonse

(*) KB van 2 april 2003 (BS van 10 april 2003)

Na twee herbenoemingsronden is het tijdsverloop dat de wetgever initieel heeft willen instellen tussen de hernieuwing van het mandaat van de bestuurders behorend tot een verschillende subgroep, geslonken van 36 naar 8 maanden.

Toezichthoudende overheid

De hierna volgende ministers van binnenlandse zaken waren achtereenvolgens bevoegd voor het toezicht op het Agentschap:

De heer Johan Vande Lanotte (tot 24 april 1998)
De heer Louis Tobback (van 24 april 1998 tot 26 september 1998)
De heer Luc Van den Bossche (van 26 september 1998 tot 12 juli 1999)
De heer Antoine Duquesne (van 12 juli 1999 tot 12 juli 2003)
De heer Patrick Dewael (sinds 12 juli 2003)

De volgende regeringscommissarissen vertegenwoordigden de toezichthoudende minister in de raad van beheer:

De heer Jan Michiels (tot 1 april 2000)
De heer Pierre Tonon (sinds 1 april 2000)

De heer Jan Michiels werd als eerste regeringscommissaris van het Agentschap aangesteld bij koninklijk besluit van 14 januari 1997 (BS van 4 maart 1997). Hij werd in die functie opgevolgd door de heer Pierre Tonon, middels het KB van 6 april 2000 (BS van 17 juni 2000).

Werking van de raad

Sinds de operationalisering van het Agentschap op 1 september 2001 en tot het einde van de jaar 2002 heeft de raad 9 maal vergaderd, 4 maal in de 1ste samenstelling en 5 maal in de 2de.

Zolang de directie niet in functie was, werden de werkzaamheden van de raad van bestuur voorbereid en zijn beslissingen uitgevoerd door een *uitvoerend bureau*, samengesteld uit de voorzitter, 3 bestuursleden en de regeringscommissaris. In de loop van 2001 werd het bureau vervangen door twee comités, *auditcomité* en *strategisch comité* genoemd, die respectievelijk de financiële toestand en de strategische programmatie van het Agentschap meer van nabij opvolgen. Ze vergaderden in de verslagperiode elk zo'n 12 maal.

De directieleden wonen de vergaderingen van de raad van bestuur bij, alsook de vaste secretaris.

hoe het Agentschap wordt gefinancierd.

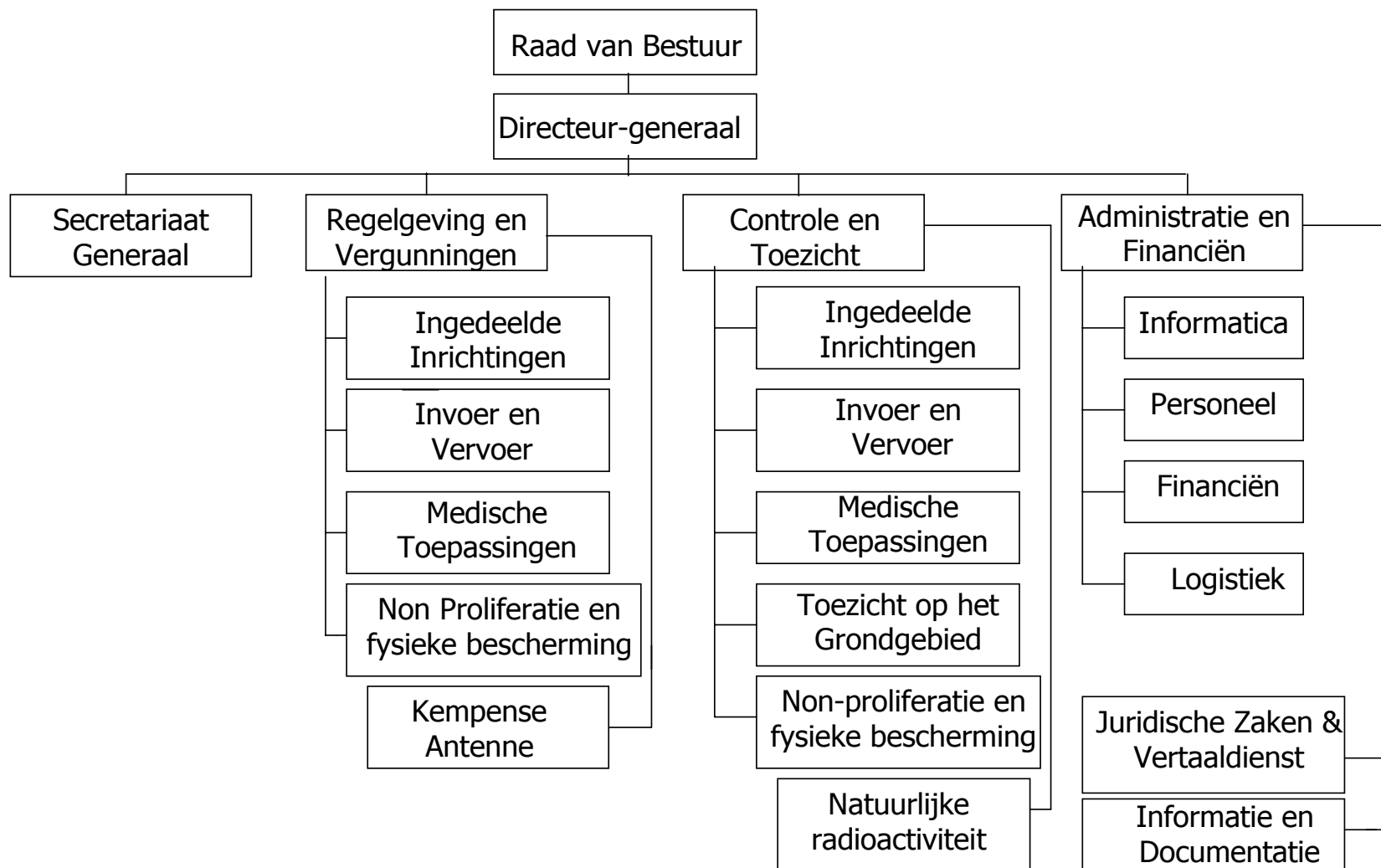
De werkingskosten van het Agentschap worden gedekt door retributies die ten laste zijn van diegenen waarvoor het Agentschap prestaties levert. Het gaat hier om alle personen en bedrijven die een vergunning aanvragen bij het Agentschap (waarvoor een éénmalige retributie verschuldigd is) of die houder zijn van een vergunning en die onder de permanente controle staan van het Agentschap (waarvoor een jaarlijkse retributie wordt aangerekend). Het bedrag van deze vergoedingen is vastgesteld bij het koninklijk besluit van 24 augustus 2001 (BS 30 augustus 2001). Jaarlijks worden de bedragen aangepast aan de evolutie van het indexcijfer en in het Belgische Staatsblad bekend gemaakt. De bijdragen zijn voor driekwart afkomstig van de exploitanten van de kerncentrales. De medische sector, die vóór 1 september 2001 nauwelijks tot de financiering van de bevoegde overheidsdiensten bijdroeg, neemt ca. 18% van de kosten voor zijn rekening.

Deze financieringstechniek werd in het begin van de jaren '80 ingevoerd voor de financiering van de DBIS en DTVKI, voor de bouw en exploitatie van het meetnet TELERAD en voor de uitgaven in het kader van het nucleair noodplan (KB van 25 mei 1982). De wetgever heeft dezelfde techniek overgenomen voor de financiering van het Agentschap. Het Agentschap heeft niet alleen de taken overgenomen van de DBIS en de DTVKI, maar ook van andere gespecialiseerde federale diensten, zoals deze van justitie van buitenlandse zaken, waarvan de financiering ten laste was van de staatsbegroting. De werkingskosten die aan deze werking verbonden is worden momenteel niet gedekt door specifieke vergoedingen. Zij worden gefinancierd uit de algemene middelen van het Agentschap, die over alle retributieplichtigen worden uitgesmeerd. Het Agentschap stelt een analytische boekhouding op punt teneinde over meer objectieve gegevens te beschikken voor een correcte allocatie van de kosten aan de diverse retributieplichtigen.

Het budget van het Agentschap voor het jaar 2002 bedroeg ca. 17 miljoen €. Het Agentschap is wettelijk verplicht om inkomsten en uitgaven in evenwicht te houden. Artikel 9 van het retributiebesluit voorziet dat het Agentschap elk jaar vóór 30 juni aan zijn toezichthoudende minister een overzicht moet bezorgen van de ontvangen retributies, op basis waarvan een eventuele aanpassing kan worden beslist door de ministerraad.

Het Agentschap beschikt momenteel over belangrijke reserves. Het ontstaan ervan is mede het gevolg van de vertraging opgelopen bij de ontplooiing van het Agentschap, terwijl de opbrengsten van de retributies reeds vanaf het jaar 1998 aan het Agentschap werden toegewezen (middels het KB van 28 mei 1999). Een wetswijziging heeft toegestaan om de onkosten gemaakt voor het Agentschap-in-oprichting aan te rekenen op de retributieinkomsten. De in- en uitgaven zijn momenteel op jaarbasis in evenwicht. De wettelijke verplichting tot naleving van het financieel evenwicht houdt in dat deze reserves een bestemming zullen krijgen die de retributieplichtigen ten goede komen. De raad van bestuur zal terzake een voorzichtig beleid uitstippelen.

Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle

hoe het Agentschap is georganiseerd.

Artikel 43 van de wet van 15 april 1994 heeft zijn stempel gedrukt op de interne organisatiestructuur van het Agentschap. Dit artikel legt immers een organisatorische scheiding op tussen de regelgevende en de toezichthoudende functie van het Agentschap.

Het Agentschap is daarom intern gestructureerd in drie departementen:

- *Regelgeving & Vergunningen*
- *Toezicht & Controle*
- *Financiën & Administratie.*

De directie wordt gevormd door de directeur-generaal en de 3 departementshoofden. Een *Algemeen Secretariaat* staat de directeur-generaal bij, waarin de volgende algemene functies worden verzekerd: Stralingbescherming, Studies & Ontwikkelingen, Internationale Betrekkingen en Externe communicatie. Bijgaand organisatieschema verduidelijkt de hiërarchische structuur.

Een aantal projecten of permanente werkingen waarbij meerdere departementen zijn betrokken worden verwezenlijk in *horizontale groepen*.

Van bij de start van het Agentschap is grote aandacht besteed aan de introductie en ontwikkeling van een resultaatgerichte werkingsmethodologie, gebaseerd op een globaal kwaliteitsbeheersysteem. Met dit doel werd in de loop van 2001 een adviseur *Kwaliteit & Interne Audit* aangetrokken die rechtstreeks verslag uitbrengt bij de directeur-generaal en die de verschillende diensten en processen binnen het Agentschap opvolgt. Na een benchmarking-studie met de aanpak gevolgd bij enkele nucleaire zusterorganisaties, werd als referentiekader voor de certificering van de werking van het Agentschap geopteerd voor de norm ISO-9001 (2000).

Teneinde alle gegevens over de toestand van een bepaalde installatie te centraliseren, in de eerste plaats wat betreft de verleende vergunningen en de uitgevoerde inspecties, maar ook wat betreft de betaling van retributies, is een gegevensbank in ontwikkeling.

De raad van bestuur heeft een *strategisch plan op lange termijn* goedgekeurd, waarvan de realisatie stapsgewijze geprogrammeerd wordt in jaarlijkse operationele plannen.

welke markante feiten zich voordeden in 2001-2002.

juli 2001
vervanging van de stoomgeneratoren in Tihange-2

17-21 september 2001
3de Internationaal Symposium over
Naturally Occurring Radioactive Materials
NORM III te Brussel

december 2001
Publicatie van de resultaten van
het radiologisch toezichtsprogramma 1998-2000

28 februari 2002
4de transport van verglaasd hoog radioactief afval vanuit La Hague

15-26 april 2002
Convention on Nuclear Safety
2de toetsingsconferentie te Wenen

22 april 2002
start van de 2de campagne
voor de gratis verdeling van jodiumtabletten rond de nucleaire sites

19 juni 2002
persconferentie in aanwezigheid van de Minister van Binnenlandse Zaken
over de vernieuwde werking van TELERAD

2 augustus 2002
wet ter aanvaarding van het Gezamenlijk Verdrag inzake het veilig beheer
van radioactief afval en bestraalde splijtstof

25 september 2002
5de transport van verglaasd hoog radioactief afval vanuit La Hague

17 december 2002
kick-off meeting van het BRAEM-project
voor de sanering van de historische verontreinigingen te Olen

1. wat het Agentschap in 2002 presteerde ... ... als vergunningsverlenende overheid.

De taken van het Agentschap als vergunningsverlenende overheid worden verzekerd door het *Departement Regelgeving & Vergunningen*. Deze entiteit binnen het Agentschap behandelt de aanvragen tot het bekomen van de vergunningen en erkenningen die vermeld worden in het ARBIS-2001, in de internationale transportreglementen of in het koninklijk besluit betreffende de doorstraling van levensmiddelen, enz. Het gaat hier om meer dan 30 verschillende types van vergunningen, erkenningen, goedkeuringen, enz.

De taak van het departement omvat het onderzoek van de aanvragen, het inwinnen van bijkomende inlichtingen en van de vereiste adviezen, het vaststellen van de vergunnings- of erkenningsvoorwaarden en het opstellen van de vergunnings- of erkenningsbesluiten. Een overzicht van de verleende vergunningen, erkenningen, ... wordt hierna gegeven. Voor de vergunningen van de zware nucleaire inrichtingen treedt de Koning op als vergunningsverlenende instantie, op voordracht van de toezichthoudende Minister van het Agentschap. In dat geval is de rol van het Agentschap beperkt tot de voorbereiding van het dossier en het beslissingsrijp maken ervan.

Het behoort tot de taken van het departement om erover te waken dat de van kracht zijnde regelgeving gelijke tred houdt met de wetenschappelijke, technische en bestuursrechtelijke evolutie. Het zal daartoe ten gepaste tijde de bestaande regelgeving evalueren en zo nodig wijzigingen voorstellen of nieuwe regelgeving uitwerken. De wetgever heeft het Agentschap terzake een initiatiefrecht gegeven. De tijdige omzetting van Europese of internationale regelgeving in Belgisch recht is een bijna permanente opdracht van het departement. Het werkt daartoe samen met andere diensten van het Agentschap, zoals het Algemeen Secretariaat en de juridische dienst. Het volgt in dit perspectief ook de werkzaamheden van internationale organisaties die actief zijn in het domein van de nucleaire veiligheid en de stralingsbescherming en het neemt actief deel aan de werkzaamheden van deze organisaties (EU, NEA, IAEA).

Het departement is intern gestructureerd in de volgende diensten:

- de dienst *ingedeelde inrichtingen*
- de dienst *invoer en vervoer*
- de dienst *medische toepassingen*
- de dienst *non-proliferatie en fysieke bescherming*

Voor de regio Mol-Dessel-Geel-Olen werd bovendien een *Kempense Antenne* opgericht om ter plaatse de vele streekgebonden dossiers beter te kunnen opvolgen en de communicatie met de lokale overheden te verzorgen.

1.1. De oprichting en uitbating van de nucleaire inrichtingen

Oprichtings- en uitbatingsvergunningen

De oprichting en de uitbating van elke inrichting waar radioactieve stoffen in het bezit worden gehouden of waar toestellen worden gebruikt die ioniserende stralingen kunnen voortbrengen, is onderworpen aan een voorafgaande vergunning. De samenstelling van het aanvraagdossier en de te volgen procedure hangen af van de risicoklasse waarin de inrichting is ingedeeld volgens het ARBIS-2001 (hoofdstuk II), gaande van I tot III. De *Dienst Ingedeelde Inrichtingen* van het *Departement Regelgeving & Vergunningen* verleent deze vergunningen aan de betreffende exploitanten. De erkende instellingen verlenen de exploitanten bijstand bij het opstellen van de vergunningsaanvraag en de bijbehorende veiligheidsstudies. Ook de oplevering van vergunde installaties geschiedt door de erkende instellingen.

Het Agentschap heeft vanaf 1 september 2001 de rol van vergunningsverlenende overheid overgenomen van de bestendige deputaties van de provinciebesturen voor wat betreft de nucleaire inrichtingen van klasse II en III. De federale diensten DBIS en DTVKI waren onder het regime van het ARBIS-1963 slechts bevoegd voor het verlenen van dergelijke vergunningen wanneer ze uitgebraat werden door overheidsinstellingen of wanneer ze niet op een vaste plaats waren gevestigd (bv. mobiele installaties). De beschikbare expertise over de veiligheidskenmerken van deze inrichtingen was in de schoot van het Agentschap dan ook beperkt en diende praktisch geheel ontwikkeld. Het Agentschap heeft de archieven geërfd van de 10 provinciale besturen, omtrent de vergunningen die in het verleden werden afgeleverd.

Aantal vergunningsaanvragen ontvangen en behandeld in de verslagperiode

	Reeds in behandeling op 1/9/2001	Ingediend in de periode 1/9/2001 tot 31/12/2002	Afgehandeld in de periode 1/9/2001 tot 31/12/2002	Nog in behandeling op 1/1/2003
Klasse I	5	16	0	21
Klasse II	0	169	47	122
Klasse III	0	793	261	502
Totaal	5	948	308	645

Wijzigingsvergunningen

De dienst oordeelt over de aanvragen tot wijziging, uitbreiding of vervanging van een vergunde nucleaire inrichting of tot de wijziging van de exploitatievoorwaarden. Indien ze oordeelt dat deze ingrepen geen nieuwe vergunning behoeven, zal de erkende instelling die belast is met de controle op de inrichting, deze ingrepen verder opvolgen en opleveren. Wegens de verlaging van de dosislimiet voor de bevolking van 5 naar 1 mSv/jaar, die het gevolg is van het ARBIS-2001, zijn de lozingsnormen van alle belangrijke nucleaire inrichtingen momenteel opnieuw in onderzoek. In totaal zijn 18 aanvragen voor een herziening van de lozingsnormen in behandeling voor de inrichtingen van klasse I, krachtens artikel 81.2 van het ARBIS-2001.

Verder werden een groot aantal aanvragen ontvangen, op basis van het artikel 81.2 van het ARBIS-2001, voor een klasseverhoging van een vergunde inrichting van III naar II.

Ontmantelingsvergunningen

Het ARBIS-2001 (art. 17) heeft een nieuw type van vergunning ingevoerd voor inrichtingen die in ontmanteling zijn. Sommige installaties van Belgoproces op de site BP1 en BP2 en sommige installaties van het SCK•CEN maken het voorwerp uit van een dergelijke vergunningsaanvraag.

De invoering van een jaarlijkse retributie ten laste van de exploitanten van de inrichtingen van klasse III, heeft ertoe geleid dat ca. 3.000 exploitanten bij het Agentschap aangifte hebben gedaan van het feit dat de uitbating van de inrichting waarop de retributie betrekking heeft inmiddels werd stopgezet. Deze dossiers wachten op behandeling. Na een verificatie ter plaatse door het *Departement Toezicht & Controle* zal de dienst een attest aan de exploitant bezorgen. De invoering van retributies heeft een merkelijke invloed gehad op de administratieve werklast, doch dit fenomeen is van tijdelijke aard.

Erkenningen van deskundigen

De *Dienst Ingedeelde Inrichtingen* zorgt voor de aflevering van de erkenning van de bekwaamheid van de deskundigen in de fysische controle, die werkzaam zijn binnen de nucleaire inrichtingen of in dienst zijn van een erkende instelling.

Wetenschappelijke Raad

Het Agentschap wordt in de uitoefening van zijn vergunningsverlenende taken bijgestaan door de *Wetenschappelijke Raad voor Ioniserende Stralingen*, opgericht door artikel 37 van de wet. De raad nam de bevoegdheden over van de *Speciale Commissie voor Ioniserende Stralingen*, die was opgericht door het ARBIS-1963, als adviesorgaan voor het verstrekken van de vergunningen en erkenningen die op federaal niveau werden afgeleverd, in het bijzonder voor de inrichtingen van klasse I. De Speciale Commissie is ook na 1 september 2001 verder blijven functioneren om de dossiers op te volgen die nog waren ingediend op basis van het ARBIS-1963. De samenstelling en bevoegdheden van de nieuwe Raad worden geregeld door het KB van 18 december 2002 (BS 21 januari 2003). De leden van de Raad werden aangesteld door het ministerieel besluit van 9 mei 2003 (BS van 15 mei 2003). De installatievergadering van de nieuw samengestelde Raad vond inmiddels plaats op 19 juni 2003.

Door de overheveling van de vergunningsverlenende bevoegdheid voor de inrichtingen van klasse II en III van de provincies naar het Agentschap zijn ook de *provinciale adviserende comités*, die opgericht waren door het ARBIS-1963, opgeheven. Een tussenkomst van de wetenschappelijke raad is niet voorzien voor deze dossiers, alhoewel de raad het Agentschap kan adviseren over de generieke aanpak.

Radioactief afvalbeheer

De dienst volgt de bestuursrechtelijke aspecten die verbonden zijn aan het beheer van het radioactief afval dat door de vergunde inrichtingen wordt voortgebracht. Met NIRAS en de erkende instelling AVN wordt samengewerkt om de inhoud vast te stellen van een veiligheidsverslag en een milieueffectrapport die later de eventuele vergunningsaanvraag zullen moeten begeleiden voor de inrichting van een oppervlakteberging voor radioactief afval behorend tot de categorie A, zoals deze

projecten momenteel worden uitgewerkt door de lokale partnerschappen te Mol (Mona), Dessel (Stola) en Fleurus (PaLoff).

De plannen voor de berging van radioactief afval in diepe geologische lagen worden opgevolgd, via een selectieve deelname aan internationale conferenties en initiatieven (bv. internationale doorlichting van het SAFIR-II verslag van NIRAS, de Frans-Belgische werkgroep geologische berging, ...).

België is contracterende partij geworden van het *Gezamenlijk verdrag inzake het veilig beheer van radioactief afval en bestraalde kernsplijtstof*, middels de wet van 2 augustus 2002. De opstelling werd voorbereid van het *Nationaal Rapport van België* bestemd voor de eerste toetsingsconferentie die in het najaar van 2003 is doorgegaan.

Het Agentschap neemt deel aan de werkzaamheden het *Waste Safety Standards Committee* (WASSC) van de IAEA, waarvan de 13de en 14de bijeenkomst plaats vond in maart en december 2002 op de hoofdzetel van de IAEA te Wenen. Het voorzitterschap van dit comité wordt waargenomen door het departementshoofd Regelgeving & Vergunningen, die in deze hoedanigheid ook de vergaderingen bijwoont van de *Commission on Safety Standards* (CSS) van de IAEA.

In het kader van de vrijgave van afvalstoffen en materialen die potentieel nog zwak verontreinigd kunnen zijn met radionucliden, werd het samenwerkingsakkoord van 17 oktober 2002 met de gewesten afgerond en werd een aangifteformulier ontwikkeld dat de betrokken exploitanten vóór 1 maart aan het Agentschap moeten overmaken.

De dienst volgt van nabij de sanering van de historische radiologische verontreinigingen te Olen, in overleg en samenwerking met de andere betrokken partijen verenigd in het begeleidingscomité.

1.2. Het transport van radioactieve materialen

Transport- en overbrengingsvergunningen

De *Dienst Invoer & Vervoer* behandelt de aanvragen tot het bekomen van vergunningen voor het vervoer en de overbrenging (in- en uitvoer) van radioactieve stoffen. Deze dienst staat eveneens in voor de goedkeuringen van de modellen van colli voor het vervoer van radioactieve stoffen. Het transport van radioactieve stoffen valt onder de reglementering betreffende het transport van gevaarlijke goederen over de weg, per spoor, overzee, langs de binnenwateren of doorheen het luchtruim. Het gaat hier om regelgeving die op Europees en zelfs op internationaal niveau tot stand komt.

De aard van de vergunde transporten hangt enerzijds samen met de kenmerken van de nucleaire installaties aanwezig op het nationale grondgebied (kerncentrales, splijtstoffabrieken, isotopenproductie, research-installaties, ziekenhuizen, ...) en anderzijds met de geografische ligging van ons land als doorvoergebied naar nucleaire installaties in de nabuurlanden (havens, verkeersaders, ...). In de beschouwde verslagperiode werden een 400-tal vergunningen of goedkeuringen verleend. Voorts waren er op het einde van 2002 nog een 60-tal aanvragen in behandeling.

Opleiding

De dienst verzekert de opleiding van bestuurders van voertuigen die radioactieve stoffen vervoeren over de weg. Iedere bestuurder van zo'n voertuig dient in het bezit te zijn van een ADR opleidingsgetuigschrift geldig voor de klasse 7. In de betrokken verslagperiode werden vier opleidings sessies georganiseerd en twee vervolmakingscursussen. Er werd overleg gepleegd met de FOD Mobiliteit & Vervoer betreffende de ADR-opleiding en de wijziging van de verkeersregels met betrekking tot gevaarlijke stoffen. Een actualisering van de regelgeving met betrekking tot het verlenen van het ADR-opleidingsgetuigschrift werd voorbereid.

Internationale activiteiten

De dienst volgt de werkzaamheden van de permanente werkgroep van de Europese Unie inzake het vervoer van radioactieve stoffen en van het Technisch Comité ter herziening van het IAEA-transportreglement, waarop de internationale regelgeving is geïnspireerd. Hij volgt de internationale ontwikkelingen in de sector door deelname aan congressen en conferenties (o.a. het 6th *International Conference on Radioactive Material Transport*, Edinburgh, november 2002).

Kwaliteitscertificering

De dienst *Invoer & Vervoer* werd als eerste binnen het Agentschap uitverkozen om een procedure van kwaliteitscertificering te doorlopen. In deze zin vervult de dienst een pioniersrol binnen het Agentschap.

1.3. De medische toepassingen van ioniserende straling

De *Dienst Medische Toepassingen* is bevoegd voor het afleveren van gebruikersvergunningen en erkenningen aan de personen die zich met medische stralingstoepassingen bezig houden. De dienst staat in voor het verstrekken van de goedkeuringen waarbij de toestellen die in de diergeneeskunde worden gebruikt, als type moeten beantwoorden. Ook het fabriceren en verdelen van radiofarmaca is afhankelijk van een vergunning die door de dienst wordt verleend.

Individuele akten verstrekt in de beschouwde verslagperiode

Gebruikersvergunningen voor X-stralen apparatuur	3.768
Gebruikersvergunningen voor beoefenaars van nucleaire geneeskunde	70
Gebruikersvergunningen voor beoefenaars van klinische biologie	2
Gebruikersvergunningen voor beoefenaars van radiotherapie	7
Erkenningen van arbeidsgeneesheren	18
Erkenningen van deskundigen in de medische stralingsfysici	36

Medische jury

De erkenningen van stralingsfysici, arbeidsgeneesheren, beoefenaars van de nucleaire geneeskunde en van de radiotherapie komen tot stand na raadpleging van een *Medische Jury*, waarvan de oprichting is voorzien in het ARBIS-2001. De Jury is in zijn nieuwe samenstelling voor het eerst samengekomen op 10 december 2002. De dienst Medische

Toepassingen neemt het secretariaat waar van dit adviesorgaan en bereid de dossiers voor.

Dosimetrie

In uitvoering van een aanbeveling van de Hoge Gezondheidsraad werd met enkele universiteiten overlegd met het oog op een onderzoek over de dosimetrie bij interventionele radiologie. Een vertegenwoordiger van de dienst heeft deelgenomen aan de bijeenkomst van het Technisch Comité over dosimetrie van de IAEA in november 2002.

CE-markering van medische hulpmiddelen

De dienst levert de zogenaamde *Free Trade Certificates* af in het kader van de regelgeving betreffende de medische hulpmiddelen. Het gaat om de omzetting in Belgische regelgeving van de Europese richtlijn 93/42/EEG van 14 juni 1993 (KB van 18 maart 1999). In de beschouwde periode werden 5 van dergelijke certificaten verstrekt. Een vertegenwoordiger van het Agentschap neemt deel aan de vergaderingen van de Commissie nr. 62 'Medische toestellen' van CEBEC.

Doorstralen van voedingswaren

De behandeling van voedsel en voedsel ingrediënten met ioniserende straling is op Europees niveau geregeld door de richtlijnen 1999/2/EG en 1999/3/EG van 22 februari 1999 en op nationaal niveau door het koninklijk besluit van 13 maart 2002 (gewijzigd door het KB van 18 december 2002). Het Agentschap verleent de vergunningen, terwijl de controle in overleg verloopt met het *Federaal Agentschap voor de Voedselveiligheid*. Het diensthoofd heeft deelgenomen aan de 19de jaarlijkse vergadering van de *International Consultative Group on Food Irradiation (ICGFI)* in november 2002.

1.4. de maatregelen inzake non-proliferatie en de fysieke bescherming

De internationale verplichtingen

Middels de wet van 13 november 2002, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 31 januari 2003, betuigde de wetgever zijn akkoord met het *Aanvullend Protocol* bij de Overeenkomst gesloten tussen de individuele lidstaten van de Europese Gemeenschap, Euratom en de IAEA. Het Agentschap heeft in de verslagperiode een belangrijke rol gespeeld bij de parlementaire voorbereiding van het dossier. Het Protocol geeft het IAEA de noodzakelijke middelen om clandestiene nucleaire activiteiten op te sporen en is eigenlijk een rechtstreeks gevolg van de ontdekking van het verboden kernprogramma van Irak.

De nagalm van 11 september

Als gevolg van de aanslagen van 11 september 2001, nauwelijks 10 dagen na de start van het Agentschap, werden maatregelen getroffen om de beveiliging van de nucleaire installaties te versterken. Evaluaties werden ondernomen om de ernst van de potentiële dreiging te beoordelen en de impact van een mogelijke terroristische aanval op één van de Belgische nucleaire installaties. De noodzaak tot actualisering en vervollediging van het juridisch kader inzake non-proliferatie en fysieke bescherming van de nucleaire

materialen en installaties, werd er door aangetoond. De bevoegde dienst van het Agentschap spant zich in om deze complexe opdracht tot een goed einde te brengen, die erin bestaat om de internationale aanbevelingen te verzoenen met nieuwe regelgeving, bestaande voorschriften, dwingende veiligheidseisen en economische noodwendigheden

1.5. Kempense antenne

Eind september 2001 werd de Kempense Antenne van het FANC geïnstalleerd, waarmee tegemoet werd gekomen aan de verzuchtingen van de regio, om te kunnen beschikken over een lokaal aanspreekpunt van het Agentschap. De werkzaamheden van de plaatselijke partnerschappen *STOLA* (Dessel) en *MONA* (Mol) werden van nabij gevolgd. In het kader van het BRAEM-project (Umicore-Olen) werd deelgenomen aan diverse bijeenkomsten, waaronder deze van de werkgroep Dialoog & Overleg.

2. wat het Agentschap in 2002 presteerde ... ... als controlerende overheid.

De taken van het Agentschap als controlerende overheid worden verzekerd door het *Departement Toezicht & Controle*. Deze entiteit binnen het Agentschap, met aan het hoofd een lid van de directie, controleert of de vergunningshouders zich strikt houden aan de uitgevaardigde regelgeving in het algemeen en aan de voorwaarden opgelegd in de afgeleverde vergunningen in het bijzonder. Het Agentschap beschikt daartoe over een korps van nucleaire inspecteurs, die over politionele bevoegdheid beschikken om desnoods proces-verbaal op te stellen over vastgestelde inbreuken en deze aan de gerechtelijke instanties te kunnen overmaken. De bevoegdheden van deze inspecteurs zijn vastgelegd in een koninklijk besluit van 20 juli 2001. Geregeld wordt de nominatieve lijst van de nucleaire inspecteurs geactualiseerd en in het Belgisch Staatsblad bekend gemaakt. Op 31 december 2002 beschikte het Agentschap over 29 beëdigde inspecteurs, aangesteld bij koninklijk besluit, waarvan de nominatieve lijst werd bekendgemaakt in het Staatsblad van 21 december 2001. Op het correct functioneren van deze inspecteurs wordt op zijn beurt toegezien door het *Vast Comité van Toezicht op de politiediensten* (kortweg *Comité P*) dat toekijkt op de werking van alle inspectiediensten met politionele bevoegdheid.

Voor de inspecties van de vergunde inrichtingen, zowel wat betreft de bezoeken ter plaatse aan de installaties als wat betreft de permanente veiligheidsevaluaties, doet het Agentschap een beroep op 3 private controle-instellingen die daartoe een erkenning hebben bekomen op basis van het ARBIS-1963. Zoals reeds eerder in dit verslag vermeld heeft het koninklijk besluit van 30 mei 2002 de duur van de overgangsregeling ingesteld door artikel 52bis van de FANC-wet, verlengd tot 1 september 2004. Tijdens deze overgangsregeling dienen de exploitanten van de vergunde inrichtingen de controleopdrachten, zoals bepaald in hoofdstuk III van het ARBIS-2001, te blijven toevertrouwen aan de erkende instellingen, terwijl deze laatste verplicht zijn om deze opdrachten in alle onafhankelijkheid te blijven uitvoeren. Aan deze regeling komt automatisch een einde van zodra de raad van bestuur van het Agentschap een keuze heeft gemaakt hoe het Agentschap zijn relaties met deze controle-instellingen in de toekomst wenst te organiseren, conform art. 28 van de FANC-wet.

Naast het toezicht op de werking van de nucleaire installaties en werkzaamheden, houdt het Agentschap toezicht op de radioactiviteit die in de omgeving wordt verspreid door lozingen vanuit deze installaties of vanuit andere bronnen. Daartoe beschikt het Agentschap over een automatisch meetnet TELERAD. Tenslotte waakt het Agentschap over het eventuele misbruik van kerntechnologie, materialen en installaties voor minder vreedzame doeleinden.

Naar analogie met het departement Regelgeving & Vergunningen is het departement Controle & Toezicht intern gestructureerd in enkele thematische diensten:

- de dienst *ingedeelde inrichtingen*
- de dienst *invoer en vervoer*
- de dienst *medische toepassingen*

- de dienst *non-proliferatie en fysieke bescherming*
- de dienst *toezicht op het grondgebied*

De *cel natuurlijke radioactiviteit* volgt de stralingsrisico's op ten gevolge van de aanwezigheid van natuurlijke radioactieve stoffen (bv. radongas) of kosmische straling (blootstelling van het cabinepersoneel in vliegtuigen).

2.1. De uitbating van de nucleaire inrichtingen

De *Dienst Ingedeelde Inrichtingen* van het departement gaat na of de regelgeving en de vergunningsvoorwaarden worden nageleefd binnen de vergunde inrichtingen. Voor de belangrijke inrichtingen verloopt het contact tussen de exploitant, het Agentschap en de erkende controle-instelling in de schoot van een *contactcommissie*.

De dienst neemt deel aan de vergaderingen georganiseerd naar aanleiding van de herlading en revisie van de kerncentrales. Naar aanleiding van de aanval op de WTC-torens te New York op 11 september 2001 werd een studie besteld over de impact van een vliegtuigcrash op één van de Belgische kerncentrales, de mogelijke gevolgen ervan en de maatregelen om het risico te beperken. De resultaten van de studie, die geruststellender waren dan kon worden vermoed, werden bezorgd aan de Minister van Binnenlandse Zaken en het *Ministerieel Comité voor Inlichting en Veiligheid*.

Het diensthoofd neemt het voorzitterschap waar van de Toezichtcommissie die de werking van elke erkende controle-instelling opvolgt. Het koninklijk besluit van 30 mei 2002 heeft de rechtsgeldigheid van hun erkenning verlengd tot 1 september 2004. Om de werking van 3 erkende controle-instellingen te evalueren voor wat betreft de controles die zij uitvoeren in de inrichtingen van klasse II en III werd een screening uitgevoerd. De resultaten van deze screening werd aan de raad van bestuur medegedeeld.

De inspectieprocedures voor de diensten radiologie, radiotherapie en nucleaire geneeskunde in ziekenhuizen werden op punt gesteld, in het vooruitzicht van een controlecampagne die in 2002 is van start gegaan. Een bijzondere controlecampagne werd opgezet gericht op het gebruik van mobiele installaties voor de productie van ioniserende straling en die tijdelijk of occasioneel worden ingezet (bv. op werven) voor de beproeving of het testen van materialen. De dienst was betrokken bij het opsporen van radioactieve bliksemafleiders.

De dienst heeft zijn medewerking verleend aan uiteenlopende informatie-initiatieven bijvoorbeeld in het kader van de bedeling van jodiumtabletten rond de nucleaire sites, of in het kader van de voorlichting van de leden van de burgerbescherming omtrent de potentiële risico's van zogenaamde 'vuile bommen'. Er werd deelgenomen aan de werkzaamheden van de 'commission locale de sécurité' van de Stad Hoei.

2.2. Het transport van radioactieve materialen

De *Dienst Invoer en Vervoer* verzekert de administratieve opvolging en inspecties voor een 70-tal permanente invoervergunningen en een 200-tal permanente vervoersvergunningen, die in handen zijn van een 100-tal individuele vergunningshouders. Hiertoe registreert en verifieert de dienst de voorafgaande meldingen die door deze vergunningen zijn opgelegd voor elke individuele zending waarbij splijtstoffen zijn betrokken of belangrijke hoeveelheden radioactieve stoffen. Voor de andere zendingen ontvangt de dienst maandelijks een rapportering van de uitgevoerde transporten. Op basis van deze gegevens verstrekt door de vervoerders kan het aantal jaarlijks vervoerde colli als volgt worden geraamd per sector:

- *Nucleaire splijtstofcyclus*

90.000 colli verdeeld over 1.700 individuele zendingen. De zendingen zijn als volgt verdeeld over de verschillende vervoersmodi: 77% weg, 15% maritiem, 6% spoor en 2% luchtvervoer. Betrokken op het aantal vervoerde colli neemt het relatief aandeel van het wegvervoer af tot 50% en stijgt het aandeel maritiem vervoer tot 43%, terwijl het luchtvervoer in termen van aantal colli verwaarloosbaar wordt.

- *Medische, industriële, research en labo toepassingen*

400.000 colli verdeeld over 55.000 individuele zendingen. Deze transporten zijn als volgt verdeeld: 25% luchtvervoer, 75% wegvervoer met een verwaarloosbaar aandeel voor het spoor en maritiem vervoer. Ongeveer 90% procent van deze vervoerde colli zijn verbonden met de aanwending van radioactieve stoffen in de medische sector. Betrokken op het aantal colli blijft de verhouding weg/lucht vervoer 3 tot 1, terwijl het aandeel maritiem vervoer 2% bedraagt, voornamelijk vervoer van mineralen met hoge natuurlijke radioactiviteit waardoor deze onder de vervoersreglementering voor radioactieve stoffen vallen.

De transporten van verglaasd hoogradioactief afval vanuit het Franse La Hague naar Mol-Dessel (4de en 5de transport in februari en september 2002) en de transit spoortransporten van bestraalde splijtstof vanuit de Nederlandse kerncentrale Borssele naar de opwerkingsinstallaties van La Hague (een zevental transporten) verliepen zonder vermeldenswaardige problemen.

In de verslagperiode werden 36 inspecties verricht waarbij 130 wegvoertuigen met hun lading werden gecontroleerd (voornamelijk op laad- en losplaatsen). Tevens werden er een 6-tal inspecties verricht die betrekking hadden op andere vervoersmodi, nl. het spoor, lucht en maritiem vervoer. Het aantal voertuigen dat volledig in orde was en waarop geen enkele opmerking te maken was bedroeg 55%. In de overige 45% van de gevallen werd er minstens één inbreuk vastgesteld, die echter in geen enkel geval betrekking had op de veiligheidsvoorschriften voor de colli.

Het gros van de inbreuken heeft betrekking op non-conformiteiten met betrekking tot de documenten: vervoerdocument en schriftelijke richtlijnen en in mindere mate met betrekking tot de vastzetting van de colli in het voertuig, het gebruik van de signalisatieborden en de aanwezigheid van ADR – uitrusting in het voertuig. Deze cijfers liggen in dezelfde lijn van de vaststellingen die in ons land gedaan worden bij het

wegvervoer van andere gevaarlijke goederen. Een administratief boetesysteem zou hier wellicht op zijn plaats zijn om deze relatief kleinere inbreuken en slordigheden in aantal terug te dringen.

Voor wat de blootstelling van transportwerkers betreft wordt vastgesteld dat de opgelopen stralingsdosis voor bestuurders van wegvoertuigen en behandeling op de luchthaven beduidend hoger liggen buiten de nucleaire brandstofcyclus. Dit heeft voornamelijk te maken met het verschil in manuele behandeling van kleine colli bij het laden en lossen en de behandeling met hulpwerktuigen tussen beide sectoren. De gemiddelde jaardosis bedraagt voor transportwerkers buiten de nucleaire splijtstofcyclus ongeveer 3mSv met extreme waarden tot boven 10 mSv per jaar. Dit is respectievelijk een factor twee en drie hoger dan bij dezelfde categorie in de nucleaire splijtstofcyclus. Deze cijfers liggen in dezelfde lijn van de vaststellingen die in andere landen werden gedaan. Een permanente aandacht hiervoor tijdens opleidingen en training is dus aangewezen. Tezelfdertijd dient een continu sensibiliseren van deze categorie van werkers voor het aannemen van goede werkgewoontes een bezorgdheid te zijn voor de betrokken bedrijfsverantwoordelijken.

Als voornaamste incidenten die zich hebben voorgedaan kan o.a. vermeld worden de diefstal van een voertuig met een toestel met radioactieve bron voor industriële gammagrafie. De betrokken onafgeschermd bron werd anderhalf jaar na de diefstal door een meetportiek van een schrootbedrijf gedetecteerd en in veiligheid gebracht. De bron werd gevonden in een lot schroot dat slechts enkele weken voordien door de shredder gegaan was, waardoor men redelijkerwijze kan aannemen dat de bron tot op dat ogenblik in de afscherming is gebleven. Door de relatief korte halveringstijd van de betrokken bron, was de activiteit ondertussen dan ook dermate afgenomen dat er niet hoefde gevreesd te worden voor een belangrijke blootstelling voor het betrokken personeel van het schrootbedrijf. Dergelijke bronnen houden een reëel gevaar in voor onwetenden die het toestel zouden ontmantelen en de broncapsule uit de afscherming zouden wegnemen.

Er was ook nog de vermeende verdwijning van een toestel met een bron voor brachytherapie die op basis van documenten en getuigenverklaringen als verdwenen uit een hospitaal werd aangegeven. Deze werd uiteindelijk na een grondige enquête en ondervraging van alle betrokkenen door het FANC teruggevonden in de oorspronkelijke verpakking in een opslagplaats op de luchthaven. Dit incident gaf dus geen aanleiding tot blootstelling.

Verder werkt de dienst actief mee op internationaal vlak binnen de EU en de IAEA ten einde er zorg voor te dragen dat de reglementering voor het vervoer gelijke tred houdt met de technologische vooruitgang en rekening houdt met de opgedane ervaring.

2.3. de medische toepassingen van ioniserende straling

De *Dienst medische toepassingen* gaat na of de wijze waarop in de gezondheidssector gebruik wordt gemaakt van ioniserende straling, verenigbaar is met de goede praktijkregels van de stralingsbescherming en dit zowel voor het personeel dat er beroepshalve is tewerkgesteld, als voor de patiënten en hun bezoekers.

Concreet omvat dit alle onderzoeken of behandelingen in de tandheelkunde, de humane geneeskunde of diergeneeskunde waarbij gebruik wordt gemaakt van technieken uit de radiologie, de radiotherapie of de nucleaire geneeskunde. Deze handelingen dienen te gebeuren in overeenstemming met de bepalingen van het ARBIS en van de afgeleverde vergunningsakten. De verificatie gebeurt zowel aan de hand van administratieve stukken als door het ondernemen van inspecties te velde in de gezondheidsinstellingen zelf. In de mate van het mogelijke worden dergelijke inspecties uitgevoerd door een ploeg van meerdere inspecteurs, waarvan er minstens één behoort tot de *Dienst ingedeelde inrichtingen* en een andere tot de *Dienst medische toepassingen*.

In de loop van 2001 werden deze inspecties grondig voorbereid, aangezien deze vóór 1 september 2001 niet op een systematische wijze werden uitgevoerd door de voorlopers van het FANC (DBIS, DTVKI). De nucleaire inspecteurs werden specifiek opgeleid voor hun taken als officier van gerechtelijke politie. In samenwerking met de *Dienst Ingedeelde Inrichtingen* werden typeverslagen uitgewerkt ten behoeve van de verschillende te inspecteren diensten (radiologie, nucleaire geneeskunde, radiotherapie).

In 2002 werd een aanvang gemaakt met de terreininspecties, waarbij – onder meer omwille van de geregelde detectie van radioactief ziekenhuisafval in de afvalverwerkende sector – voorrang werd gegeven aan ziekenhuizen met een dienst nucleaire geneeskunde. Ter gelegenheid van het bezoek aan een dergelijk ziekenhuis konden uiteraard ook andere eenheden waar stralingstoepassingen gebeuren (radiologie, operatiekwartier, enz.) in de inspectie worden betrokken.

Over het algemeen kon worden vastgesteld dat de regelgeving met betrekking tot de stralingsbescherming niet altijd op een even gedisciplineerde wijze wordt nageleefd. Alhoewel de vergunningen van de nucleair geneeskundigen steeds voorhanden zijn, worden de beperkingen van de vergunningsakte vaak niet nageleefd. De overgrote meerderheid van radiologen en radiotherapeuten beschikken inmiddels over een aangepaste vergunning. De meeste problemen stellen zich met de zogenaamde "connexisten", d.w.z. specialisten niet-radiologen die gebruik maken van diverse technieken met ioniserende stralingen. De meerderheid onder hen beschikt niet over de noodzakelijke vergunning voor medische stralingstoepassingen en hun wijze van werken laat vanuit stralingshygiënisch oogpunt soms te wensen over.

De dienst had ook een belangrijk aandeel in de informatiecampagne rond nucleaire noodplanning en de bedeling van jodiumtabletten die in het voorjaar 2002 werd georganiseerd. Zij verzorgde de contacten met de externe medespelers (apothekersverenigingen, farmaceutische groothandel, Algemene Farmaceutische Inspectie,...), de opleiding van de telefonisten van het ingeschakelde call-center en de publieke informatieavonden.

2.4. de maatregelen inzake non-proliferatie en de fysieke bescherming

De *dienst non-proliferatie & fysieke bescherming* van het departement begeleidt de internationale inspecteurs van Euratom en deze van de IAEA tijdens hun bezoeken aan

nucleaire installaties op het Belgische grondgebied. In uitvoering van de akkoorden gesloten met de IAEA en Euratom heeft de wet van 20 juli 1978 dergelijke inspecties in België mogelijk gemaakt. Het inspectievolume gepresteerd tijdens de periode gedekt door dit verslag kan worden geraamd op een 400-tal mandagen, als volgt verdeeld:

type van installatie	Inspectievolume (in mandagen)
kerncentrales	79
onderzoekinstallaties	57
splijtstoffabrieken	191
opslagplaatsen	41
andere	35
totaal	403

Tot vóór de start van het Agentschap behoorde deze begeleiding tot de opdrachten van de *Dienst Nucleaire Veiligheid* van de FOD Justitie. Het ligt in de bedoeling dat het Agentschap in de toekomst nog andere taken zou overnemen van de FOD Justitie, die voorzien zijn in de wet van 4 augustus 1955 betreffende de veiligheid van de Staat op het gebied van de kernenergie en het koninklijk besluit van 14 maart 1956 op het gebied van de fysieke bescherming van installaties en materialen. Samen met de juridische dienst werd de overdracht van deze taken voorbereid, met inbegrip van de noodzakelijke aanpassingen van de wet van 15 april 1994, die in de loop van 2003 kracht van wet hebben gekregen.

Met de uitbaters van de verschillende nucleaire installaties werden besprekingen gehouden om de bestaande fysieke beschermingsmodaliteiten te verbeteren. Voor sommige gevoelige transporten werden interventiescenario's vastgesteld.

Naar aanleiding van de gebeurtenissen van 11 september 2001 werd op initiatief van de Minister van Binnenlandse Zaken een *task force* opgericht, om de toegangsmodaliteiten tot de nucleaire installaties te herevalueren (art. 37bis van het ARBIS). Een procedure om te komen tot een 'snelle screening' van personen werd geoperationaliseerd. Tijdens de verslagperiode werden 2.650 aanvragen bij het Agentschap ingediend en behandeld door de dienst.

De dienst onderzoekt elke aanwijzing naar een mogelijke illegale verhandeling van kerntechnisch materiaal. Op een totaal van 6 mogelijke gevallen die de aandacht van de dienst hebben bekomen, heeft er één geval geleid tot het effectief aantreffen van nucleair materiaal en tot de arrestatie in Frankrijk van verschillende personen.

Op internationaal vlak heeft de dienst deelgenomen aan de werkzaamheden van de *European Safeguards Research and Development Association (ESARDA)*.

De dienst is belast met het indienen van de aanvragen en de opvolging van de veiligheidsonderzoekingen voor de personeelsleden van het FANC bij de nationale

veiligheidsoverheid aangesteld op basis van de wet van 11 december 1998 betreffende de classificaties en veiligheidsmachtigingen: 52 aanvragen werden ingediend.

2.5. Telerad en het toezicht op de omgevingsradioactiviteit

Het Agentschap heeft de contracten herzien die de DBIS had gesloten met bepaalde wetenschappelijke instellingen in het kader van het radiologisch toezichtsprogramma met als doelstelling de taken van de diverse deelnemers te rationaliseren en te optimaliseren. De syntheseverslagen van de meetgegevens voor de jaren 1996-'97 en 1998-2000 werden opgesteld en gepubliceerd (zie FANC-webstek). Ook de specifieke verslagen over de aanwezigheid van radioactieve stoffen in de voedselketen voor de jaren 2000 en 2001 werden gepubliceerd in samenwerking met het *Instituut voor Veterinaire Keuring (IVK)*.

Wat de deelname betreft aan internationale programma's en initiatieven kan onder meer verwezen worden naar de werkzaamheden in het kader van het Euratom-verdrag (art. 35 en 36), de Europese drinkwater-richtlijn, de NEA-expertengroep en de OSPAR-conventie.

Na de technische aanpassingen, die nodig waren als gevolg van de overgang naar het jaar 2000 (Y2K), verzekert het meetnet TELERAD opnieuw zijn automatische alarmeringsfunctie. Eén en ander werd uitvoerig toegelicht op een persconferentie op 18 juni 2002, in aanwezigheid van de Minister van Binnenlandse Zaken. Ter voorbereiding van de eigendomsoverdracht van het meetnet van de Belgische Staat naar het Agentschap, werd de aard vastgesteld van de uitbatingsgegevens die in het kader van het nucleaire noodplan ter beschikking zullen worden gesteld van de FOD Binnenlandse Zaken, alsook de periodiciteit ervan. De vaste telefoonlijnen voor het communicatieverkeer tussen de lokale opvraagcentra werden vervangen door verbindingen van het type BILAN. Het *Phoenix-project* evalueert de investeringen die noodzakelijk worden geacht om het meetnet ook in de toekomst zijn performante werking te laten behouden.

De exploitatie van het meetnet en het noodzakelijke onderhoud vergt een belangrijke inzet van mensen en middelen. Om de meetresultaten van het net ter beschikking te stellen van het geïnteresseerde publiek werd een afzonderlijke website ontwikkeld.

Om de paraatheid te testen van de diensten betrokken bij het *noodplan voor nucleaire risico's* worden geregeld oefeningen gehouden, in samenwerking met het *Crisiscentrum van de regering*, behorend tot de FOD Binnenlandse Zaken. Het FANC staat in voor het uitwerken van de technische ongevalsscenario's en neemt het voorzitterschap waar van de evaluatiecel (CELEVAL) en de meetcel (CELMES) die in de noodplanorganisatie zijn voorzien. Het Agentschap neemt ook deel aan de actualisering van het noodplan, zoals vastgesteld bij het koninklijk besluit van 27 september 1991.

Het Agentschap heeft deelgenomen aan Europese (ECURIE-EMERCOM) en internationale initiatieven (terrorisme oefening van de SHAPE).

2.6. Het toezicht op de natuurlijke stralingsbelasting

Onder de natuurlijke stralingsbronnen gaat de grootste aandacht naar de aanwezigheid van radongas dat opwelt uit de bodem wegens de aanwezigheid van sporen uraniumelementen en dat zich opstapelt in woongebouwen. Een nationale meetcampagne heeft de gebieden in kaart gebracht waar verhoogde radonconcentraties worden vastgesteld.

Het ARBIS-2001 verruimt voor het eerst het toezicht van de bevoegde autoriteiten voor stralingsbescherming naar sommige niet-nucleaire industrieën waar natuurlijke stralingsbronnen worden aangewend, zoals de fosfaatindustrie, olie- en gaswinning, enz. Deze beroepsactiviteiten - ook NORM-industrieën genoemd (Naturally Occurring Radioactive Material) - vereisen de nodige aandacht wanneer de stralingsbelasting de publieksnorm van 1 mSv/jaar dreigt te overschrijden. Het Agentschap heeft zijn inspanningen vrijwel uitsluitend beperkt tot de fosfaatindustrie en meer in het bijzonder tot de milieu-impact van de residu's voortgebracht door deze industrietak. Gezien de aanwezigheid van zware metalen in deze residu's verloopt één en ander in overleg met de verantwoordelijke regionale instanties.

De *cel natuurlijke radioactiviteit* van het departement Controle & Toezicht bekommert zich in het algemeen over de aanwezigheid van radioactieve stoffen of stralingsbronnen die worden aangetroffen buiten het gecontroleerde nucleaire circuit, ook al is hun herkomst niet van natuurlijke oorsprong. Het voorkomen of opsporen van zulke contaminaties in afval- of grondstofstromen vereist een systematische aanpak. De aanwezigheid van radioactief besmette stukken in het metaalschroot kan worden opgespoord via meetportieken die worden opgesteld aan de ingang van schrootverwerkende of afvalverwerkende bedrijven. In samenwerking met een aantal representatieve schrootbedrijven werd een onderzoek opgezet naar de alarmen genereert door zulke meetportieken en de opvolging die eraan werd gegeven.

3. wat het Agentschap in 2002 presteerde ... ... als informerende overheid

Het Agentschap werd door de wetgever belast met de opdracht om *neutrale en objectieve informatie* te verspreiden over de nucleaire activiteiten, de daarmee gepaard gaande risico's en de maatregelen om de bevolking en het leefmilieu ertegen te beschermen. In de loop van 2002 werd een specifiek *communicatieplan* goedgekeurd door de raad van bestuur, dat in zijn opzet een weerspiegeling wil zijn van de fundamentele waarden van het Agentschap, zoals transparantie, objectiviteit, multidisciplinaire benadering, overleg, ...

Om het Agentschap een grotere herkenbaarheid te geven werd een wedstrijd uitgeschreven voor het ontwerpen van logo. Het bekroonde ontwerp prijkt voortaan op alle briefwisseling en publicaties van het Agentschap.

In onze geïnformatiseerde samenleving verloopt de informatievertrekking meer en meer via het internet. Zoals elke respectabele instelling betaamd heeft ook het Agentschap zich een plaats veroverd op de informaticasnelweg door de creatie van een eigen webstek onder het adres www.fanc.fgov.be. De bezoeker vindt er allerhande informatie over het Agentschap zelf, de van kracht zijnde regelgeving, de specifieke campagnes, de georganiseerde opleidingssessies, de persmededelingen, enz. Belangrijke publicaties kunnen er gedownload worden, zoals de nationale rapporten opgesteld in het kader van de Nuclear Safety Convention.

Het meetnet TELERAD heeft een eigen afzonderlijke webstek, die te bereiken is via het adres www.telerad.fgov.be. De meest actuele meetresultaten van de omgevingsradioactiviteit kunnen er worden geraadpleegd, zoals opgetekend door één van de 200 'snuffelpalen' die verspreid over het nationale grondgebied staan opgesteld.

Op initiatief van de Minister van Binnenlandse Zaken werd de bevolking woonachtig rond de nucleaire sites opnieuw in de mogelijkheid gesteld om *gratis jodiumtabletten* te bekomen via de plaatselijke apotheken. Een peiling uitgevoerd door de Universiteit van Antwerpen had immers een vrij lage respons aan het licht gebracht van de bevolking aan de vorige campagne, georganiseerd in 1999, zodat een herhaling zich opdrong. Deze bedeling ging bovendien gepaard met een herhaling van de destijds gevoerde informatiecampagne onder het motto: *'Nucleaire risico's in België: de overheid waakt over uw veiligheid'*, waarbij de bevolking op de hoogte werd gebracht van de beschermingsmaatregelen in geval van een kernongeval. Het Agentschap verleende zijn medewerking aan deze campagne die tot stand kwam onder de verantwoordelijkheid van de Federale Overheidsdienst (FOD) Binnenlandse Zaken.

In de beschouwde verslagperiode werd in persdossiers aandacht besteed aan verschillende actuele thema's, waaronder de vernieuwde werking van TELERAD, de dreiging van terroristische aanslagen met radioactieve 'vuile' bommen, de gevolgen van het neerstorten van vliegtuig op een kerncentrale, de repatriëring van verglaasd kernafval vanuit Frankrijk, enz.

Welke internationale contacten het Agentschap onderhoudt.

De wetgever heeft het Agentschap aangespoord om bevoorrechte betrekkingen aan te knopen met de internationale instanties die werkzaam zijn in het nucleaire domein. Geen enkele autoriteit ter wereld kan het zich vandaag nog veroorloven om in het beleidsdomein van de stralingsbescherming, de nucleaire veiligheid en de fysieke beveiliging, louter op eigen krachten te vertrouwen. Dit is des te meer het geval voor een klein land als België, dat rekening houdend met zijn beperkte mogelijkheden, een bijkomend belang heeft om goed verankerd te zijn in de internationale gemeenschap. Een groot deel van de regelgeving, standaarden en normen komen vandaag tot stand in de schoot van internationale fora. Organisaties zoals de IAEA te Wenen en het NEA te Parijs zijn deopthouder van belangrijke internationale verdragen, waarvan België één van de verdragsluitende partijen is (zie kader).

Het nucleaire kennisdomein vereist bovendien een hoge graad van techniciteit die slechts succesvol ontwikkeld en beoefend kan worden op een internationaal niveau. De internationale technische fora waaraan de deskundigen van het Agentschap deelnemen bieden hen de gelegenheid om hun ervaringen uit te wisselen met collega's uit andere landen en om zich te verrijken met de expertise die in deze landen werd ontwikkeld. Bij het uitoefenen van zijn wettelijke opdrachten nemen de internationale contacten voor het Agentschap een bijzonder plaats in.

De Europese Unie

Als lidstaat van de Europese Unie rust op België de verplichting om actief deel te nemen aan de Europese besluitvormingsprocedures. In dit jaarverslag werd reeds eerder gewezen op het belang van de Europese regelgeving voor de werking van het Agentschap (zie kader p. 15). België was één van de zes initiatiefnemende landen die aan de basis liggen van het *Verdrag van Rome* en van het *Euratom-Verdrag* uit 1957. De Europese basisnormen inzake stralingsbescherming, die elkaar sinds 1959 stelselmatig hebben opgevolgd, vinden hun oorsprong rechtstreeks in artikel 30 van het Euratom-Verdrag. De Belgische regelgeving gevormd door de wet van 29 maart 1958 en het ARBIS-1963 waren de vrucht van deze prille Europese initiatieven. Gezien zijn expertise ligt de aanwezigheid van het Agentschap in tal van Europese werkgroepen dan ook voor de hand.

Het merendeel van de Europese regelgeving waarbij het Agentschap beleidsmatig is betrokken wordt tussen de Commissie en de Lidstaten onderhandeld in de schoot van de *Groep Atoomvraagstukken van de Raad van Ministers*, waar het Agentschap is vertegenwoordigd naast de FOD Economische Zaken en Energie en de FOD Buitenlandse betrekkingen. In de loop van 2001 en 2002 stonden onder meer de volgende onderwerpen op de agenda:

- een ontwerprichtlijn inzake de controle op het beheer van hoogactieve ingekapselde radioactieve bronnen en weesbronnen (hetgeen inmiddels de richtlijn 2003/122/Euratom van de Raad van 22 december 2003 is geworden);

**Een greep uit de internationale verdragen
waarvan België verdragsluitende partij is.**

**Verdrag inzake niet-verspreiding van kernwapens
20 augustus 1968**

**Overeenkomst tussen de EU-lidstaten zonder kernwapens, Euratom en IAEA
5 april 1973**

**Aanvullend Protocol bij de overeenkomst tussen de niet-kernwapen
EU-lidstaten, Euratom en IAEA
22 september 1998**

**Verdrag inzake externe beveiliging van kernmateriaal
3 maart 1980**

**Verdrag inzake vroegtijdige kennisgeving van een nucleair ongeval
26 september 1986**

**Verdrag inzake verlening van bijstand in het geval van een nucleair ongeval
26 september 1986**

**Verdrag inzake Nucleaire Veiligheid
20 september 1994**

**Gezamenlijk Verdrag inzake de veiligheid van het beheer van bestraalde
spleijstof en inzake de veiligheid van het beheer van radioactief afval
5 september 1997**

**Verdrag van Parijs
inzake wettelijke aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie
29 juli 1960**

**Verdrag van Brussel tot aanvulling van het Verdrag van Parijs,
31 januari 1963**

**Verdrag inzake de voorkoming van de verontreiniging van de zee
ten gevolge van het storten van afval en andere stoffen
13 november 1972
(verbod op het storten van kernafval van 12 november 1993)**

**Verdrag tot bescherming van het marine milieu in de Noordoostelijke
Atlantische Oceaan (OSPAR-conventie)
21-22 september 1992**

(De vermelde data zijn deze van de ondertekening.)

- de herziening van de opdrachten van het Bureau voor Veiligheidscontrole van Euratom (European Safeguards Office) en het bijbehorende reglement inzake safeguards;
- het 'nuclear package' goedgekeurd door de Commissie in november 2002, waaronder twee nieuwe ontwerprichtlijnen, de ene inzake nucleaire veiligheid en de andere inzake afvalbeheer (besprekingen nog niet afgerond).

Het Agentschap neemt voorts deel aan de werking van een groot aantal deskundigengroepen waarvan de oprichting is voorzien in het kader van het Euratom Verdrag of van de verschillende richtlijnen. Vermelden we hier de groepen in wiens oprichting is voorzien in de artikelen 31, 35, 36 en 37 van het Euratom Verdrag. De niet-verspreiding van kernwapens vormt uiteraard ook een belangrijk thema in het Gemeenschappelijk Buitenlands- en Veiligheidsbeleid (GBVB) van de Europese Unie.

Tenslotte mag in deze opsomming *WENRA* niet ontbreken: het in februari 1999 opgerichte *Western European Nuclear Regulatory Association* dat de veiligheidsautoriteiten verenigt van 9 lidstaten van de Europese Unie met een kernenergieprogramma, aangevuld met Zwitserland. Zij stellen hun expertise ter beschikking met het oog op de toetreding van nieuwe kandidaat-lidstaten tot de EU, meestal uit Oost-Europa.

De Internationale Organisatie voor Atoomenergie (IAEA)

De IAEA met zetel te Wenen is het orgaan van de Verenigde Naties dat onder meer waakt over de niet-verspreiding van kernwapens, door het inspecteren van de nucleaire installaties, overeenkomstig artikel III van het *Non-Proliferatie Verdrag (NPT)* uit 1968. De IAEA groepeerde inmiddels 133 landen.

De organisatie speelt daarnaast een voortrekkersrol in de ontwikkeling van veiligheidsnormen, *Safety Standards* genoemd, op het gebied van de nucleaire veiligheid, de stralingsbescherming, het transport van radioactieve materialen en het beheer van radioactief afval. Bij de opstelling ervan spelen vier vaste comités een actieve rol: NUSSC (Nuclear Safety Standards Committee) voor de veiligheid van nucleaire installaties, RASSC (Radiation Safety Standards Committee) voor de stralingsbescherming, TRANSSC (Transport Safety Standards Committee) voor het veilig vervoer van radioactieve stoffen, en WASSC (Waste Safety Standards Committee) voor het veilig beheer van radioactief afval. Het FANC is vertegenwoordigd in de comités RASSC, TRANSSC en WASSC.

Zoals voorzien in de wet van 15 april 1994 speelt het Agentschap een vooraanstaande rol in de betrekkingen tussen België en de IAEA. Het verzekert de leiding van de Belgische delegatie bij onderhandelingen van nieuwe instrumenten of bij conferenties.

Tijdens de verslagperiode 2001-2002 stonden onder meer de volgende onderwerpen op de agenda van zijn bestuursinstanties:

- een aanpassing van de *Conventie inzake Fysieke Bescherming van Kernmaterialen* uit 1980
- het actieprogramma ter bestrijding van het terrorisme, als reactie op de aanslagen van 11 september 2001
- de organisatie in april 2002 van de 2de toetsingsconferentie van de verdragsluitende partijen van het *Verdrag inzake Nucleaire Veiligheid*

Het Agentschap voor Kernenergie van de OESO (NEA)

Het NEA, met zetel in Parijs, werd opgericht in 1958 als supranationale instelling om de samenwerking tussen zijn lidstaten inzake de vreedzame toepassing van kernenergie te bevorderen. Het NEA groepeert inmiddels 28 landen. Vertegenwoordigers van het Agentschap maken deel uit van het directiecomité en nemen deel aan de werkzaamheden van 4 van de 7 permanente NEA-comités, met name deze rond de reglementering van de nucleaire activiteiten (CANR), het beheer van radioactief afval (RWMC) de veiligheid van nucleaire installaties (CNRI) en de stralingsbescherming (CRPPH).

Coördinatie met andere Belgische instanties

Het aantal internationale werkgroepen dat door het Agentschap wordt gevolgd en waarin het de Belgische aanwezigheid coördineert, kan op een 50-tal worden geraamd.

wie in het Agentschap het werk verzet.

Het Agentschap telde op 31 december 2002 een personeelsbestand bestaande uit 107 personen of 104 fulltime-equivalenten.

aard van de tewerkstellingregime

Op 31 december 2002 had het Agentschap 80 personeelsleden in dienst met een arbeidsovereenkomst. Dit vertegenwoordigt 78,9 voltijdse equivalenten. Voor zes personeelsleden ging het om een contract van bepaalde duur. Het oudste en jongste personeelslid waren respectievelijk 60 en 19 jaar.

Daarnaast waren er bij het Agentschap 27 personen werkzaam als ter beschikking gestelden van enkele Federale Overheidsdiensten (de vroegere ministeries van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu, Tewerkstelling en Arbeid, Economische Zaken, Buitenlandse Zaken, Justitie). Zij vertegenwoordigen 25,1 voltijdse equivalenten.

herkomst van het personeel

Het personeel van het Agentschap, zowel ambtenaren als contractuelen, is ongeveer voor de helft afkomstig van de destijds bevoegde administraties: de diensten DTVKI en DBIS, de dienst Nucleaire Veiligheid van de FOD Justitie, de Dienst Energie van de FOD Economische Zaken en Energie, de Dienst Studiën van de FOD Buitenlandse Betrekkingen. Sommige personeelsleden zijn afkomstig van aanverwante instellingen, zoals NIRAS, Belgoproces, SCK•CEN en van de erkende controle-instellingen.

verdeling tussen mannen en vrouwen / verdeling per opleidingsniveau

Onder de 107 personeelsleden waren er:

42 vrouwen (39%) en 65 mannen (61%).
45 niet-universitair (40%) en 62 universitair (60%).

leeftijdsstructuur

De leeftijdsstructuur van de 62 universitaire medewerkers zag er als volgt uit:

ouderdom (in jaren)	20-29	30-39	40-49	50-59	60-65
aantal personen	9	17	18	16	2

Wegens de snelle groei van het Agentschap worden de aanwezige potenties zeker nog niet ten volle benut. De ontplooiing van de administratieve omkadering is nog niet geheel voltooid en de omschakeling naar een meer efficiënte bedrijfscultuur vergt de nodige aanpassingstijd.

wat de financiële resultaten van het Agentschap zijn.

Het financiële luik van dit verslag gaat in op de balanscijfers per 31 december 2002 die het resultaat zijn van het functioneren van het Agentschap sinds 1998 toen de eerste inkomsten aan het Agentschap werden toegewezen en de eerste uitgaven werden geregistreerd. De jaarrekening wordt opgesteld volgens de methoden van de vennootschapsboekhouding met inachtnaam van de regels bepaald door de wet van 17 juli 1975 betreffende de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen. De rekeningen worden jaarlijks gecontroleerd door een erkende bedrijfsrevisor en door het Rekenhof. De revisor stuurt jaarlijks een verslag over het actief en het passief alsmede over de bedrijfsresultaten aan de raad van bestuur en aan de voogdijminister van het Agentschap.

Activa

De netto boekwaarde van de vaste activa bedraagt per 31 december 2002 3.870 k€. Sinds 1999 werden investeringsuitgaven voor meubilair en rollend materieel gedaan ten bedrage van 1.289 k€. Het betreft hoofdzakelijk investeringen in kantoormeubilair en informaticamateriaal. Eveneens sinds 1999 werden investeringen in installaties, machines en uitrusting gedaan ter waarde van 349 k€ hoofdzakelijk met betrekking tot de inrichting van de bureau's in de Ravensteinstraat 36 te Brussel. Tijdens de zitting van de Ministerraad van 4 april 2003 werden de modaliteiten inzake de eigendomsoverdracht van de activa van de nucleaire diensten van het Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu en van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid goedgekeurd. Deze overdracht gebeurt ten kostenloze titel. Het gaat hier hoofdzakelijk over de overdracht van het meetnet Telerad. Dit meetnet werd in de boeken van het Agentschap bijgeschreven voor een waarde van 3.285 k€ (waarde 1 september 2001), waarde gebaseerd op een expertise volgens het concept van economische gebruikswaarde. De overige activa bestaan uit handelsvorderingen, geldbeleggingen en liquide middelen.

Passiva

De beschikbare reserves werden opgebouwd sinds 1998 en zijn voorzien voor toekomstige bestedingen door het Agentschap. In de voorzieningen voor risico's en kosten werd een voorziening aangelegd om tegemoet te komen aan de kosten met betrekking tot een groepsverzekering die het Agentschap ten bate van zijn contractuele personeelsleden in 2003 invoert. De schulden op minder dan één jaar bestaan uit leveranciersschulden, af te dragen bedrijfsvoorheffing en te betalen sociale lasten en bezoldigingen.

Exploitatieactiviteiten

De exploitatie-inkomsten van het Agentschap bestaan bijna uitsluitend uit retributies die ten gunste van het Agentschap geïnd worden in uitvoering van het retributiebesluit waarbij sommige inrichtingen, activiteiten, personen en diensten retributieplichtig zijn. De exploitatiekosten van het Agentschap bestaan uit personeelskosten, afschrijvingen op investeringsgoederen en functioneringskosten.

Hoe de balans er uitzag op 31 december 2002
(bedragen in 1.000 €)

Activa		28.942	Passiva		28.942
Vaste Activa		3.870	Eigen Vermogen		24.596
III. Materiële vaste activa		<i>3.687</i>	IV. Reserves	24.596	
B. Installaties, machines en uitrusting	2.998				
C. Meubilair en rollend materieel	689		Voorzieningen en uitgestelde belastingen		619
IV. Financiële vaste activa		<i>183</i>	VII. Voorzieningen voor risico's en kosten	619	
Vlottende Activa		25.072			
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar		<i>345</i>	Schulden		3.727
A. Handelsvorderingen	330		IX. Schulden op ten hoogste één jaar		<i>2.456</i>
B. Overige vorderingen	15		C. Handelsschulden	2.456	
VIII. Geldbeleggingen		<i>23.210</i>			
IX. Liquide middelen		<i>1.435</i>	E. Schulden met betrekking tot ...		<i>1.265</i>
			Belastingen	232	
			Bezoldigingen en sociale lasten	1.033	
			F. Overige schulden	1	
X. Overlopende rekeningen		<i>82</i>	X. Overlopende rekeningen		<i>5</i>

Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle

F A N C

Ravensteinstraat 36
BE-1000 Brussel

tel. 02/289.21.11 - fax 02/289.21.12
e-mail: info@fanc.fgov.be

www.fanc.fgov.be